

TREĆI IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI

**AKCIONOG PLANA ZA DJECU
OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVA**

za period mart – decembar 2020. godina

PROJEKT REALIZIRA I PODRŽAVA

Općina Novi Grad Sarajevu saradnji sa

Udruženjem za ostvarivanje prava djeteta "Naša djeca" Sarajevo

Općina Novi Grad Sarajevo

IMPRESUM

Stručni tim za izradu Akcionog plana za djecu i praćenje projekta

Amra Hašimbegović-Vučković Služba za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo

Fahra Zvizdić Služba za obrazovanje, kulturu i sport

Naliha Šabanović Služba za obrazovanje, kulturu i sport

Danka Požek Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo

Jasminka Smlatić- Muhadžić Dom zdravlja Novi Grad Sarajevo

Adnan Briga Četvrta policijska uprava Novi Grad Sarajevo

Zehra Salman Udruženje "Naša djeca" Sarajevo

Izveštaj uredile: Amra Hašimbegović- Vučković i Zehra Salman

Lektura: Maida Mehić

Grafički dizajn: Aida Redžović

Fotografije: Arhiv Općine Novi Grad Sarajevo

Štampa: INTEA BiH d.o.o. Sarajevo

SADRŽAJ

5 PROJEKT „GRAD/OPĆINA PO MJERI DJETETA“

7 UVOD

9 VRIJEDNO PAŽNJE

11 I PROGRAMSKO PODRUČJE
Zakonska regulativa i finasijski okvir

17 II PROGRAMSKO PODRUČJE
Socijalna zaštita djece

29 III PROGRAMSKO PODRUČJE
Obrazovanje djece

41 IV PROGRAMSKO PODRUČJE
Slobodno vrijeme djece, rekreacija, sport i kultura

51 V PROGRAMSKO PODRUČJE
Zdravstvena zaštita djece

59 VI PROGRAMSKO PODRUČJE
Sigurno i zdravo okruženje

73 VII PROGRAMSKO PODRUČJE
Nevladine organizacije

“GRAD/OPĆINA PO MJERI DJETETA”

Stvaranje nove klime za djecu na lokalnom nivou istaknuto je na Specijalnoj sjednici Generalne skupštine UN-a održane u maju 2002. godine. U dokumentu “Svijet prilagođen djeci” naloženo je državama potpisnicama UN Konvencije o pravima djeteta da razvijaju “Gradove po mjeri djeteta”. Ovaj globalni projekt postaje pokretačka snaga za dječija prava širom svijeta. Mnogi gradovi u svijetu i Evropi postaju “Gradovi po mjeri djeteta”.

“Grad/Općina po mjeri djeteta” predstavlja sistem dobre uprave koja je posvećena punoj provedbi Konvencije o pravima djeteta. Lokalne zajednice su najbolje pozicionirane da prilagode u praksu obaveze koje su preuzete na državnom nivou i tako postanu ključna komponenta nacionalnog programa djelovanja za djecu.

Cilj akcije je poboljšati situaciju u zajednici, unaprijediti uslove života djece prepoznavanjem i ostvarivanjem prava djece uz aktivno učešće djece. Akcija obuhvata sve segmente života djeteta u lokalnoj zajednici: socijalnu zaštitu djece, odgoj i obrazovanje, kulturu, sport, slobodno vrijeme i rekreaciju djece, zdravlje, sigurno i zdravo okruženje za djecu, kao i učešće nevladinih organizacija i privatnog sektora u dostizanju što boljih uslova za život djece.

Uključivanjem u akciju “Grad po mjeri djeteta”, zajednica će dostići visoke standarde u zaštiti i sigurnosti djece i imati na raspolaganju sve potrebne informacije/izvještaje po pitanju implementacije i poštivanja prava djeteta, kao i mjere koje se trebaju poduzeti u cilju progressa.

Na inicijativu Udruženja “Naša djeca” Sarajevo, Gradska uprava Grada Sarajeva, odnosno Gradsko vijeće Grada Sarajeva na 40. sjednici održanoj 22. 07. 2008. godine, donosi Odluku o pristupanju akciji “Grad po mjeri djeteta”, zajedno s općinama koje čine Grad Sarajevo: Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad Sarajevo i Stari Grad Sarajevo.

Iste godine, Općinsko Vijeće Novi Grad Sarajevo donosi Odluku o pristupanju globalnoj akciji “Grad po mjeri djeteta”. Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano radi na razvijanju politika i strategija koje će biti naklonjene djeci, njihovim potrebama i poštivanju njihovih prava na lokalnom nivou. Do sada su postignuti rezultati koji su vrijedni pažnje, koji će zadovoljiti kriterije neophodne za dobijanje statusa “Grada/Općine po mjeri djeteta” od strane najrespektabilnije svjetske organizacije koja brine o djeci – UNICEF-a.

UVOD

Akциони plan za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020. godina je novi metodološki pristup i vizija u sagledavanju sveobuhvatnih potreba djece i mladih na lokanom nivou sukladno UN Konvenciji o pravima djeteta.

Plan ističe strateške i specifične ciljeve za svako programsko područje; socijalna zaštita djece, odgoj i obrazovanje, kultura, sport, slobodno vrijeme i rekreacija djece, zdravlje, sigurno i zdravo okruženje za djecu, kao i učešće nevladinih organizacija, koje su naznačene u 210 mjera koje u planiranom periodu treba da implementiraju naznačeni nosioci aktivnosti.

Bitno je napomenuti da je navedeni Akcioni plan za djecu ugrađen u Strategiju razvoja Općine Novi Grad Sarajevo, kao nosilac određenih programa i mjera.

Evidentiranjem percepcija djece i mladih sa područja općine Novi Grad Sarajevo dobili smo jasne smjernice u kom pravcu je potrebno usmjeriti odluke i na koji način kreirati politike za djecu i mlade, koje će osigurati najbolje uslove za rast i razvoj djece te dostići najviše standarde zaštite prava djeteta na lokalnom nivou.

Od 2018. godine, kada je usvojen Akcioni plan za djecu, kontinuirano se radi monitoring realizacije planiranih mjera. Urađena su dva Izvještaja o realizaciji mjera iz Akcionog plana koja su

prezentirana Vijeću Općine Novi Grad Sarajevo i isti su usvojeni.

Treći Izvještaj obuhvata period mart – decembar 2020. godina i nastavak je monitoringa i evaluacije ispunjenih mjera planiranih navedenim Akcionim planom za djecu. S ovim Izvještajem i sa prethodna dva imamo na raspolaganju sve potrebne informacije po pitanju potreba djece, poštivanju prava i njihovom učešću u društvenim procesima koji se dešavaju na nivou lokalne zajednice i šire, kao i rezultate postignute na poboljšanju uslova i kvaliteta života djece u lokalnoj zajednici.

Izvještaj tretira svaki aspekt upravljanja koji se tiče prava djeteta, načina ostvarivanja istih pod jednakim mogućnostima za svako dijete i omogućio je pravo na izbor djeci i mladima kao aktivnim partnerima u oblikovanju uslova života u lokalnoj zajednici.

Na osnovu monitoringa i procjene u napretku realizacije planiranih mjera/aktivnosti predstavljenih u okviru Akcionog plana za djecu, više od 90 posto mjera iz svih programskih područja je realizirano, što je odličan rezultat napretka brige o djeci, posvećenosti Općine u zaštiti i poštivanju prava djece, posebno marginaliziranih grupa.

Procenat realiziranih mjera bio bi i veći da nismo imali pandemiju COVID-19, koja je značajno promijenila naše živote i uticala da se neke

aktivnosti odlože ili realiziraju u manjem obimu i potpuno promijenjenoj formi implementacije u skladu sa epidemiološkim mjerama.

Metodologija Izvještaja je određena metodologijom Akcionog plana. Radi boljeg praćenja poduzimanih aktivnosti, uz strateške i posebne ciljeve prikazane su i mjere ispod kojih se daju informacije o realizaciji istih u skladu sa konkretnim indikatorima. U cilju lakše preglednosti i kvalifikacije stepena realizacije aktivnosti/mjera iz Akcionog plana, primijenjena je metoda tzv. "semafora" u skladu sa kojom se za svaku aktivnost/mjeru prikazuje njen status u odnosu na plan realizacije za izvještajni period.

Također, date su određene *preporuke* na kojima je

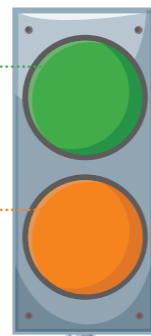
u narednom periodu potrebno raditi u partnerstvu sa odgovornim institucijama i drugim nosiocima aktivnosti po pitanju prevazilaženja istih, a sve u cilju daljeg progressa i najboljeg interesa djece.

Ovim izvještajem zaokružujemo monitoring realizacije Akcionog plana za djecu za period

2018.-2020.godina. U narednom periodu predstoji izrada sveobuhvatnog izvještaja u skladu sa procedurama i kriterijima UNICEF-a za dobijanje titule „Grad/Općina po mjeri djeteta“, kao i izradu Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2021.- 2023. godinu.

▼ **Aktivnosti koje su u potpunosti realizirane označene su zelenom bojom**

▼ **Aktivnosti koje iz opravdanih razloga nisu u potpunosti realizirane, i u narednom periodu će se raditi na njihovoj realizaciji označene su narandžastom bojom**

VRIJEDNO PAŽNJE

U uvodu smo dali opću ocjenu uspješnosti realiziranih mjera u izvještajnom periodu. Svaka aktivnost realizirana u punom obimu vrijedna je pažnje i doprinosi općem napretku brige o djeci. Upravo ta djeca o kojima brinemo znaju da nas iznenade svojim aktivnim učešćem, pokažu koliko znaju i osjećaju problem, i kako i na koji način se može skrenuti pažnja javnosti na jedno od bitnih pitanja brige o djeci bez roditeljskog staranja.

Projekt "Grad/Općina po mjeri djeteta" je projekt koji preferira i daje šansu djeci i mladima da učestvuju u procesima koji se odvijaju u njihovoj lokalnoj zajednici, pokreću različite aktivnosti po pitanju potreba i prava djece u partnerstvu sa odraslim. U tom smislu Dječiji parlament Općine Novi Grad Sarajevo ima vodeću ulogu.

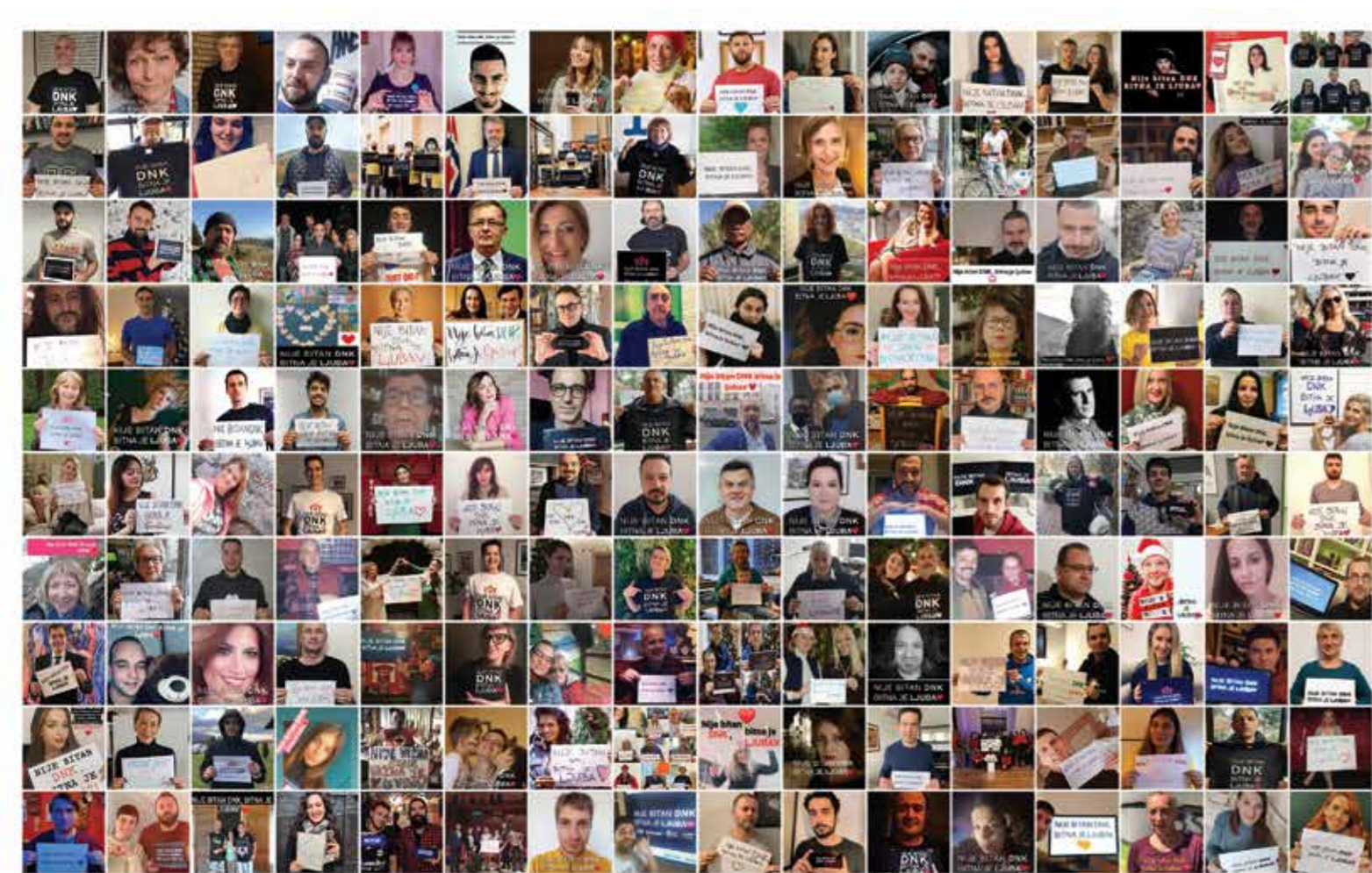
U vrijeme pandemije COVID-19, kada smo se svi po prvi put susreli sa nečim potpuno nepoznatim i bili uskraćeni za mnoge socijalne i društvene aktivnosti, Dječiji parlament Općine Novi Grad Sarajevo u okviru svojih aktivnosti pokreće kampanju na temu promocija i značaj hraniteljstva za djecu bez roditeljskog staranja pod nazivom "**Nije bitan DNK bitna je ljubav**" u okviru projekta koji je Udruženje "Naša djeca"

Sarajevo realiziralo u partnerstvu sa UNICEF-om.

Kampanja je skrenula pozornost velikog broja građana, poznatih ličnosti, političara, javnih radnika iz oblasti kulture, muzike, sporta, ambasadora stranih država u BiH, poput Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije, Francuske, Norveške i Italije, kao i drugih međunarodnih nevladinih organizacija širom Bosne i Hercegovine i regije.

Doseg objava samo preko naših web kanala, Facebook stranice i Instagram profila, bio je 125.000, a doseg putem dijeljenja na drugim profilima se procjenjuje na više od 300.000 osoba. Akcija je imala odjeka i u regionu. Nastupima u brojnim medijskim kućama članovi Dječijeg parlamenta su na najbolji način promovisali Općinu Novi Grad Sarajevo koja svesrdno podržava njihove aktivnosti.

Ovom akcijom djeca su potvrdila da im zaista treba dati priliku da iskažu svoje mišljenje i stavove o pitanjima koja su bitna za djecu i zajednicu. Uspjeh koji je kampanja dostigla a koju su vodila djeca, nas odrasle koji radimo sa njima ostavio je bez komentara.

NIJE BITAN **DNK**, BITNA JE **LJUBA** ❤️

PROGRAMSKO PODRUČJE
**ZAKONSKA REGULATIVA
I FINANSIJSKI OKVIR**

Na nivou Općine Novi Grad Sarajevo donesena je Strategija razvoja Općine Novi Grad Sarajevo za period 2014.–2020. godina, Strategija za mlade Općine Novi Grad Sarajevo 2014.–2020., kao i Strategija razvoja sporta Općine Novi Grad Sarajevo 2013.–2019. godina. U okviru svojih nadležnosti, općinske službe primjenjuju Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH, Statut Općine i statute mjesnih zajednica, Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica s djecom Kantona Sarajevo, Porodični zakon FBiH i Zakon o postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, kao i brojne podzakonske akte koji su proizašli iz zakonske regulative.

Općina Novi Grad Sarajevo nastoji da potrebe djece budu jedan od prioriteta, a politike da budu u cilju unapređenja kvaliteta života sve djece, što doprinosi punoj provedbi međunarodnog dokumenta – UN Konvenciji o pravima djeteta na lokalnom nivou.

U cilju implementacije donesenih strateških planova, posebno onih koji tretiraju prava djeteta, Općina Novi Grad Sarajevo je uspostavila Savjet sigurnosti Općine Novi Grad Sarajevo koji je zadužen za implementaciju Akcionog plana za prevenciju maloljetničkog prestupništva i rad s maloljetnicima u sukobu sa zakonom za period 2018.–2020. godina. Za aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva, budžetom Općine

izdvojena su sredstva koja su usmjerena na projekte prevencije i smanjenja maloljetničkog prestupništva u zajednici.

Također je formiran i Stručni tim za realizaciju projekta “Grad/Općina po mjeri djeteta” i izradu i praćenje realizacije Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020. godina.

Općina Novi Grad Sarajevo svake godine budžetom planira namjenska sredstva za ostvarivanje prava i potreba djece po programskim područjima: predškolski odgoj i obrazovanje, osnovno i srednje obrazovanje, sport, kultura, slobodno vrijeme djece, kao i kapitalna ulaganja u objekte za djecu i mlade. Također, budžetom Općine izdvajaju se i sredstva za podršku i pomoć udruženjima koja imaju programe s djecom i za djecu.

Pod praćenjem realizacije Akcionog plana za djecu podrazumijeva se praćenje stvarno utrošenih sredstava koja su bila planirana za potrebe djece za svaku godinu. Na osnovu praćenja dobijemo komparativne pokazatelje na osnovu kojih mjerimo povećanja ili smanjenja utrošenih sredstava za potrebe djece u odnosu na prethodnu godinu, kao i procenat izdvojenih i utrošenih sredstava u odnosu na ukupan budžet Općine. Na osnovu dobijenih pokazatelja dolazimo do visine izdvojenih sredstava po djetetu na nivou općine.

Specifični cilj 1: Obezbijediti dosljednu primjenu strateških dokumenata, zakona i budžeta za djecu

● Mjera 1.1. Analiza primjene strateških planova: Akcionog plana za djecu 2018.–2020. i Akcionog plana za prevenciju maloljetničkog prestupništva 2018.–2020.

Stručni tim za praćenje realizacije projekta “Grad/Općina po mjeri djeteta” i realizaciju Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo uradio je izvještaje o realizaciji mjera/aktivnosti planiranih Akcionim planom za djecu za period mart 2018. – mart 2019., kao i Izvještaj za mart 2019. – mart 2020. godina sa detaljnom analizom svih projektnih aktivnosti. Također, sačinjen je i Izvještaj o radu Savjeta sigurnosti za provedbu Akcionog plana za prevenciju maloljetničkog prestupništva i rad s maloljetnicima u sukobu sa zakonom za 2020. godinu.

Mjera 1.2. Svi aspekti definicije djeteta regulisani zakonom i planovima općinskih službi

Ustavna obaveza svih nivoa vlasti u BiH je da omogući ostvarivanje garantovanih ljudskih/dječijih prava, što znači da svi propisi moraju biti međusobno usklađeni. Harmonizacija mora biti zastupljena kako bi se osigurali mehanizmi za stvarnu, praktičnu zaštitu i uživanje dječijih prava u BiH. Aktivnosti općinskih službi su u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima. U programima i planovima vodi se biga da sva djeca do 18 godina života na adekvatan način budu obuhvaćena odgovarajućim mjerama zaštite i brige.

Mjera 1.3. Obezbijediti mehanizme koji garantuju participaciju djece u izradi programa i planova rada

Na nivou Općine u saradnji sa Udruženjem "Naša djeca" Sarajevo i osnovnim školama djeluje Dječiji parlament Općine Novi Grada Sarajevo koji prati i pokreće različite aktivnosti u zajednici, analizira stanje potreba djece, te daje svoja mišljenja i sugestije prema donosiocima odluka u cilju pozitivnih promjena, promocije prava djeteta i općeg napretka uslova života djece u zajednici.

Specifični cilj 2: Izrada Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo, praćenje i izvještavanje o realizaciji

2.3. Izrada Izvještaja o realizaciji AP-a za djecu Općine Novi Grad Sarajevo

Stručni tim je izradio Izvještaj o realizaciji mjera/aktivnosti planiranih Akcionim planom za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period mart – decembar 2020. godina. Ovo bi bio treći izvještaj kojim se zaokružuju aktivnosti planirane Akcionim planom za djecu za period 2018.–2020. godina.

Specifični cilj 3: Tabelarni pregled planiranih sredstava za potrebe djece u 2020. godini

R.B.	Programsko područje	2019.	2020.	Indeks
1.	Programsko područje Socijalna zaštita djece	600.000 KM	510.000 KM	085
2.	Programsko područje Obrazovanje djece Podrška programima podizanja standarda i kvaliteta obrazovanja Kapitalna ulaganja: Rekonstrukcija vrtića "Vjeverica i dogradnja škole "Umihana Čuvidina"	1.200.000 KM 1.700.000 KM	1.425.000 KM 2.519.464 KM 1.266.364 KM 1.253.100 KM	119 148
3.	Programsko područje Slobodno vrijeme, rekreacija, kultura i sport djece Kapitalna ulaganja: Izgradnja SRC Dobrinja Izgradnja SRC "Zlatno polje" kod OŠ "Sokolje"	605.000 KM	750.000 KM 650.000 KM 500.000 KM 150.000 KM	124

R.B.	Programsko područje	2019.	2020.	Indeks
4.	Programsko područje Nevladine organizacije Sredstva za NVO-e koji imaju programe za djecu i projekt "Grad/Općina po mjeri djeteta"	175.500 KM 10.000 KM	220.000 KM 10.000 KM	126 100
	UKUPNA SREDSTVA PLANIRANA BUDŽETOM U 2020.	4.305.500 KM	6.084.464 KM	141

Specifični cilj 4: uspostava evidencije o broju stanovnika, posebno djece prema starosnoj dobi (od 0 do 12 mjeseci; od 1 do 6 godina; od 7 do 17, i od 15 do 18 godina)

Mjera 4.1. Uspostava evidencije djece po starosnoj dobi

Evidencija djece po starosnoj dobi nije formirana.

Preporuka: Prikupljanje i formiranje baze podataka o djeci po starosnoj dobi neophodno je za adekvatnije programsko planiranje potreba djece na nivou lokalne zajednice

Specifični cilj 5: Edukacija o pravima djeteta i informisanje lokalne zajednice o stanju prava djeteta

Mjera 5.1. Edukacija o pravima djeteta koja su utvrđena u UN Konvenciji o pravima djeteta

Kao što smo prethodno istakli, izvještajni period se odnosi na 2020. godinu koja je bila opterećena COVID-om i epidemiološkim mjerama, što je znatno otežalo formalno i neformalno obrazovanje. Ipak održane su razne **online** radionice sa različitim temama, prvenstveno na očuvanju mentalnog zdravlja, zaštiti od epidemije, kao i drugim temama koje su korisne za djecu i odrasle.

Uprkos svemu, članovi Dječijeg parlamenta su uspjeli imati više **online** radionica sa svojim vršnjacima iz regije na temu "Izgradnja povjerenja među različitim društvenim grupama i narodima. Bez obzira na način provođenja aktivnosti, učešće je uzelo dosta djece. Za pretpostaviti je da su neke nevladine organizacije također radile slične aktivnosti, što se dalo primijetiti iz medija.

Mjera 5.2. i Mjera 5.3. Edukacija profesionalaca koji rade sa djecom i uposlenika u Općini koji se bave praćenjem potreba i prava djece

Što se tiče edukacije odraslih provedene aktivnosti bile su u mjeri koju je dozvoljavao intenzitet pandemije COVID-19 i epidemiološke mjere.

Kada je riječ o edukaciji odraslih, Udruženje "Naša djeca" Sarajevo je članove Stručnog tima za praćenje realizacije Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo informisalo i uključivalo u programe (radionice, konferencije) koji su pružali informacije o pravima djeteta iz različitih oblasti brige o djeci.

● Mjera 5.4. Informisanje javnosti o stanju prava djece u Općini

Informisanje javnosti o stanju prava djeteta u Općini predstavljeno je kroz različite promocije putem TV i radio emisija, općinskog Biltena, kampanja, objava na web stranicama Općine, Udruženja "Naša djeca" i drugih društvenih platformama.

● Mjera 5.6. Promovisanje Akcionog plana za djecu i projekta "Grad/Općina po mjeri djeteta"

Udruženje "Naša djeca" u svim svojim javnim nastupima u medijima i drugim značajnim skupovima u BiH i regiji, putem web stranice, promoviše aktivnosti projekta "Grad/Općina po mjeri djeteta" kao i realizaciju Akcionog plana za djecu.

Općina Novi Grad Sarajevo putem svoje web stranice, Biltena i TV emisije Hronika općina također radi na promociji projekta.

Pregled aktivnosti koje realizira Služba za socijalni rad Općine Novi Grad Sarajevo

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD

Strateški cilj: Zaštita djece i porodice Općine Novi Grad Sarajevo

Specifični cilj 1: Zaštita djece bez roditeljskog staranja i transformacije KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja

● Mjera 1.1. Regulisanje oblika, mjera i usluga socijalne i porodične zaštite za djecu bez roditeljskog staranja

U izvještajnom periodu u nadležnoj službi Općine Novi Grad Sarajevo – Centru za socijalni rad na evidenciji se nalazi **111 djece** bez roditeljskog staranja i pod starateljstvom, što je više za šestoro djece u odnosu na prethodnu godinu. Institucionalnim oblikom brige obuhvaćeno je **53 djece**. U toku 2020. godine **troje djece** je usvojeno. U okviru projekta transformacije KJU Doma za djecu bezroditeljskog staranja inicijalnom procjenom obuhvaćeno je **18 djece**. U 2020. godini iz Doma je izmješteno **devetero djece** u hraniteljske porodice, što je za petero djece više u odnosu na 2019. godinu. Ovaj podatak nam govori da program hraniteljstva dobiva svoj puni smisao.

● Mjera 1.2. Mjere nadzora nad ostvarivanjem roditeljskog staranja i podrške djeci pod starateljstvom

Nadležna služba je u 2020. godini napravila **136 patronažnih posjeta** starateljskim porodicama i djeci koja su usvojena. Slučajeva promjene porodice u izvještajnom periodu nije bilo, a ostvarena je **31 podrška djeci** iz starateljskih porodica.

● Mjera 1.3. Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licima

U starateljske porodice smješteno je **58 djece** u 2020. godini i ostvarena su 153 kontakta sa starateljskim porodicama. U obavljanju ovih aktivnosti Četvrta policijska uprava pruža asistenciju nadležnom Centru za socijalni rad.

Mjera 1.4. Regulisanje poslova starateljstva za posebne slučajeve

U izvještajnom periodu bila su tri slučaja regulisanja starateljstva posebne brige o djeci.

Specifični cilj 2: Zaštita djece sa poteškoćama u razvoju otkrivanjem, ocjenom, razvrstavanjem ove djece te njihovim uključivanjem u specijalno školovanje i rehabilitaciju

Mjera 2.1. Zaštita djece sa poteškoćama u razvoju

U izvještajnom periodu evidentirano je **petero** djece, od čega je četvero djece sa kombinovanim smetnjama i jedno slabovidno dijete.

Djeca su korisnici prava na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe i ortopedskog dodatka, zavisno od utvrđenog stepena invaliditeta od strane nadležne ljekarske komisije.

Iznos izdvojenih sredstava na godišnjem nivou za potrebe socijalne pomoći djece CSR ne posjeduje, jer se sva prava iz oblasti socijalne zaštite isplaćuju putem nadležnog ministarstva. Značajan doprinos u pružanju brige o djeci sa poteškoćama u razvoju pruža i Četvrta policijska uprava Općine Novi Grad Sarajevo, kao i nevladine organizacije.

Mjera 2.2. Briga za djecu sa intelektualnim smetnjama

Sa intelektualnim smetnjama evidentirano je 18 djece. Devetero djece smješteno je u institucije, a ostalih devetero djece boravi u biološkoj porodici. Oblici brige: materijalna pomoć, smještaj u odgovarajuće institucije.

Mjera 2.3. Protokol o provođenju zajedničkih aktivnosti na prevenciji mentalnih poremećaja

Kontinuirano informisanje roditelja o pravima djeteta. Obavljena je 31 terenska posjeta.

Mjera 2.4. Briga za djecu sa tjelesnim smetnjama

Djeca sa tjelesnim smetnjama u evidenciji ima šest. Jedno dijete je smješteno u instituciju. Oblici brige su: materijalna pomoć i smještaj u instituciju.

Mjera 2.5. Briga o djeci s kombinovanim smetnjama

Sa kombinovanim smetnjama ima 14 djece, a dvoje djece je smješteno u instituciju. Oblici brige su: materijalna pomoć i smještaj u odgovarajuću instituciju.

Mjera 2.6. Edukativni programi za djecu sa poteškoćama u razvoju i za roditelje o njihovim pravima

U izvještajnom periodu zbog COVID epidemije nije bilo organizovanih edukativnih programa za roditelje djece sa poteškoćama u razvoju od strane CSR-a Novi Grad Sarajevo.

Nevladine organizacije koje djeluju na općini i rade za i sa djecom sa poteškoćama, svakodnevno u okviru svojih programa, a uz podršku Općine pružaju razne edukativne i druge pomoći roditeljima i djeci u cilju ostvarivanja prava, kao što je Udruženje "Dajte nam šansu", "Oaza" i druga.

Specifični cilj 3: Zaštita i jačanje djece ugrožene porodičnim prilikama u Općini

Mjera 3.1. Briga za djecu ugroženu porodičnim prilikama

U cilju poboljšanja porodičnih prilika uposlenici CSR-a Općine Novi Grad obavili su 188 posredovanja sa porodicama i njihovim članovima, kao i 297 savjetodavnih razgovora radi poboljšanja vršenja roditeljskih prava i obaveza.

Na zaštiti i jačanju djece ugrožene porodičnim prilikama prema potrebi uključuje se i Četvrta policijska uprava, što je opisano u Mjeri 3.2 u. programskog područja Sigurno i zdravo okruženje.

Mjera 3.2. Aktivnosti na razvoju vršenja roditeljskih dužnosti

U izvještajnom periodu određene su četiri mjere utvrđenja nadzora nad vršenjem roditeljskog staranja. Jedno dijete je smješteno u drugu porodicu. Roditeljsko pravo oduzeto je jednoj porodici.

Mjera 3.3. Aktivnosti na provođenju mjera u bračnoj zajednici i brakorazvodu

Aktivnosti na saniranju poremećenih bračnih odnosa u izvještajnom periodu obavljene su u 96 slučajeva. Mišljenja djece o viđenju situacije, brakorazvodu, visini izdržavanja djeteta uzeta su od 147 njih.

Mjera 3.4. Briga o maloljetničkim brakovima i vezama

U 2020. godini CSR Općine Novi Grad Sarajevo nije dao nijedno mišljenje po pitanju sklapanja braka malodobne osobe.

Specifični cilj 4: Zaštita zanemarene i zlostavljane djece

Mjera 4.1. Otkrivanje zanemarene i zlostavljane djece

U izvještajnom periodu bilo je 139 prijavljenih slučajeva zanemarivanja i zlostavljanja djece, zatim pet nadzora nad vršenjem roditeljskog prava, 14 upozorenja roditeljima na vršenje roditeljske dužnosti, šest slučajeva izuzimanja djece iz porodice, jedan slučaj smještaja u drugu porodicu, 53 smještaja u ustanovu, kao i 15 slučajeva smještaja u skloništa NVO-a Fondacija lokalne demokratije.

● Mjera 4.2. Primjena smjernica za postupanje u slučaju nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini

Protokol se primjenjuje u slučajevima zanemarivanja i zlostavljanja djece. U izvještajnom periodu održan je jedan seminar za edukaciju nadležnih službi za primjenu protokola.

● Mjera 4.3. Programi priprema za odgovorno roditeljstvo

Programi edukacije na temu "Odgovorno roditeljstvo" u okviru rada Centra za socijalni rad Općine Novi Grad nisu realizirani niti su štampani edukativni materijali.

Centar za rani rast i razvoj djece, koji finansira Općina Novi Grad Sarajevo u okviru različitih aktivnosti podrške porodici u podizanju djece, radi i edukaciju "Odgovorno roditeljstvo".

● Mjera 4.4. Podrška mladim žrtvama nasilja u porodici

U skloništu za žrtve nasilja nalazi se 15 osoba. NVO Fondacija lokalne demokratije kontinuirano provodi aktivnosti na zaštiti žrtava, pružanju pomoći i podrške žrtvama u osnaživanju i stabilizaciji članova porodice u cilju funkcionalnosti iste.

Strateški cilj 5: Primjena sporazuma o naučnoj, obrazovnoj i stručnoj saradnji u oblasti maloljetničkog kriminaliteta i trgovine ljudima

● Mjera 5.1. Zajedničko ostvarivanje naučno-istraživačkih projekata u oblasti maloljetničkog kriminaliteta i trgovine ljudima

U izvještajnom periodu održana je jedna konferencija i tri seminara i radionica.

● Mjera 5.2. Razmjena akademskog i stručnog kadra

U izvještajnom periodu nije bilo razmjene akademskog i stručnog kadra.

U narednom periodu bilo bi potrebno napraviti sporazum između Fakulteta političkih nauka i Kantonalnog centra za socijalni rad u cilju edukacije i razmjene iskustava.

● Mjera 5.3. Provođenje mjera prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela

U 2020. godini poduzete su mjere vaninstitucionalnog karaktera za 47 maloljetnika. Odgojne mjere institucionalnog karaktera za deset maloljetnika. Za 18 maloljetnika određene su mjere nadzora organa starateljstva, zavodsko odgojne mjere i preporuke.

● Mjera 5.4. Obilježavanje Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima

Na obilježavanju Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima – CSR Novi Gradu izvještajnom period nije imao aktivnosti.

● Mjera 5.5. Primjena Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

Positivni efekti primjene Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku – spomenuti zakon predviđa da se treba kretati od lakših mjera prema težim, odnosno da se prvo moraju primijeniti vansudski mehanizmi i slabije formalne reakcije Tužilaštva i policije, pa tek onda izricati krivične sankcije. Alternativnim modelima postupanja maloljetnik u sukobu sa zakonom treba da preuzme odgovornost za ono što je učinio i da shvati značaj društveno neprihvatljivog ponašanja, te da se nakon provođenja alternativnih mjera vrati u društvo kao njegov koristan član.

Nedostajući kapaciteti za primjenu zakona – u CSR-u Novi Grad bi bilo neophodno uposliti psihologa koji bi radio kao član stručnog tima na ovim poslovima, s obzirom da Služba trenutno ima uposlenog samo jednog koji obavlja sve poslove koji su u nadležnosti organa starateljstva, te je potrebno obezbijediti ovlaštenog medijatora (kroz edukaciju uposlenika) koji bi radio na primjeni i realizaciji alternativnih mjera.

Specifični cilj 6: Prevencija prosjačenja djece i rad djece na ulicama

● Mjera 6.1. Primjena protokola o načinu postupanja, koordinacija i izvještavanje o radu na prevenciji, tretmanu i zaštiti djece koja su uključena u život i rad na ulici

Centar za socijalni rad Općine Novi Grad Sarajevo na evidenciji ima 18 djece koja rade na ulici. Služba za zbrinjavanje djece u stanju potrebe je zbrinula desetero djece.

● Mjera 6.2. Aktivnosti Službe socijalne zaštite Općine

Centar za socijalni rad Općine Novi Grad Sarajevo pružio je podršku za 749 korisnika.

● Mjera 6.3. Projekt "Darujmo im vrijeme umjesto novca"

U izvještajnom periodu nije bilo volontera uključenih u rad Mobilnog tima za prevenciju prosjačenja.

Specifični cilj 7: Prevencija za djecu u riziku od zloupotrebe narkotika

● Mjera 7.1. Projekt "Stariji brat, starija sestra"

Zbog pandemije COVID-19 u toku 2020. godine nije bilo aktivnosti u spomenutom projektu.

● Mjera 7.2. Aktivnosti CSR-a na smještaju korisnika u institucije za odvikavanje

U izvještajnom periodu u institucije su smještene četiri korisnika.

Specifični cilj 8: Formiranje baze podataka o potrebama Roma

Mjera 8.1. Sporazum o saradnji na izradi baze podataka o potrebama romskih domaćinstava u BiH

Evidencija romskih potreba nije uspostavljena.

Koliko je romskih porodica dobilo stanove ili druge socioekonomske mjere nema podataka.

Mjera 8.2. Vođenje i ažuriranje podataka o potrebama romskih domaćinstava i

Mjera 8.3. Projekt "Roma Action"

Projekat je vođen u ranijem periodu, te bi trebalo pokrenuti inicijativu da se isti nastavi ili da se kroz neki drugi uradi evidencija romskih porodica i formira adekvatna baza podataka.

Specifični cilj 9: Projekt "Dječija nedjelja"

Mjera 9.1. Sajam porodice – promocija uloge i značaja porodice

Zbog pogoršane epidemiološke situacije nije bilo manifestacija obilježavanja "Dječije nedjelje" u 2020. godini, već su finansijska sredstva planirana za te svrhe upotrijebljena za stipendiranje djece u hraniteljskim porodicama.

Mjera 9.2. Promocija hraniteljstva

NVO "Hop and Homes for Children" je u 2020. godini u saradnji sa Centrom za socijalni rad nastavio aktivnosti na promociji hraniteljstva i prilagodio svoje aktivnosti epidemiološkim mjerama.

Udruženje "Naša djeca" Sarajevo je u okviru aktivnosti Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo također radilo na promociji hraniteljstva. Uspješno je organizirana *online* kampanja pod nazivom "Nije bitan DNK bitna je ljubav" koju je podržao veliki broj građana, poznatih ličnosti, glumaca, reditelja, sportista, muzičara iz BiH i regije, ambasadora stranih država u BiH. Projekt je nastavljen i u narednoj godini.

Mjera 9.3. Edukacija hraniteljstva

Udruženje "Naša djeca" Sarajevo je u okviru praćenja prava djeteta i preporuka UN Komiteta za prava djece dalo značaj promociji hraniteljstva tako da je uključilo članove Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo u izradu edukativno-promotivnog spota na temu hraniteljstva.

Mjera 9.4. Porodična konferencija

Zbog epidemiološke situacije nije održana konferencija.

Specifični cilj 10: Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo

Mjera 10.1. Struktura uposlenih radnika

Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad dugo vremena je imala problem sa nedostatkom stručnog kadra a u skladu sa važećom sistematizacijom. U januaru mjesecu 2020. godine primljen je određeni broj stručnih saradnika u radni odnos na neodređeno vrijeme. Trenutno nedostaju četiri stručna saradnika, i to tri socijalna radnika i psiholog. Radi efikasnijeg i profesionalnijeg rada bilo bi neophodno uposliti još jednog psihologa, tako da bi jedan psiholog mogao obavljati poslove po Porodičnom zakonu, a drugi psiholog poslove po Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku. Na takav način poboljšalo bi se u velikoj mjeri pružanje usluga i adekvatnih mjera prvenstveno djeci.

Ukupan broj korisnika socijalne i dječije zaštite u 2020. godini u okviru službe SCR-a Novi Grad Sarajevo je bio 749 korisnika.

Mjera 10.2. Edukacije profesionalaca

U izvještajnom periodu bilo je ukupno 19 edukacija na kojima je učestvovalo ukupno osam uposlenika. Edukacije su bile iz oblasti Zakona o hraniteljstvu, Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, Porodičnog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Generalno, većina predviđenih aktivnosti su Zakonom propisane djelatnosti CSR-a, te se one provode u potpunosti.

Ipak, moglo bi se istaći da je u posljednje vrijeme u blagom povećanju broj djece smještene u hraniteljske porodice, što je rezultat donošenja i primjene Zakona o hraniteljstvu u FBiH.

Oblici socijalne zaštite djece i porodice koje provodi Služba za boračka pitanja, rad, socijalnu zaštitu i zdravstvo Općine Novi Grad Sarajevo

U okviru Službe za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo Općine Novi Grad Sarajevo provode se programi/projekti posebno usmjereni na djecu i mlade, kao investicija za razvoj i bolje ekonomske ishode društva. Djeca i mladi imaju prioritet u svim strateškim dokumentima koji se tiču domena socijalne zaštite, a sve u cilju najboljeg interesa djeteta. Nužno je ojačati sistem za zaštitu djece i podršku u ostvarivanju prava svakog djeteta, pod jednakim pravima, stvarajući najbolje uslove za život i pravilno razvijanje i rast djece i mladih.

Mladi su vrijedan društveni kapital, resurs, predstavnici poželjne budućnosti, nosioci dominantnih društvenih vrijednosti koje se prenose sa generacije na generaciju i neophodno je osigurati uslove za njihov optimalni lični i društveni razvoj.

Programi/projekti koji se provode u Službi su a koji se odnose direktno na podršku djeci/mladima i njihovim porodicama su:

- **Finansiranje/sufinansiranje i podrška rada JU "Disciplinski centar za maloljetnike" Sarajevo,**
- **Finansiranje/sufinansiranje i podrška rada JU "Gerontološki centar" – Dom staraca Nedžarići,**
- **Pomoć u liječenju teško oboljelih građana sa područja općine Novi Grad Sarajevo,**
- **Sufinansiranje/pomoć bračnim parovima za troškove vantjelesne oplodnje,**
- **Jednokratne naknade za porodilje za rođenje trećeg djeteta i svakog narednog,**
- **Finansijska pomoć za nezaposlene porodilje,**
- **Finansiranje nabavke GPS narukvica za djecu/osobe sa poteškoćama u razvoju/invaliditetom,**
- **Prevenција maloljetničkog prestupništva na području općine Novi Grad Sarajevo,**
- **Sufinansiranje troškova jedne SOS kuće/porodice,**
- **Sufinansiranje rada Centra za rani rast i razvoj.**

Službe za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo, za navedene programe/projekte direktne pomoći djeci/mladima i njihovim porodicama iz budžeta Općine Novi Grad Sarajevo u toku 2020.godine izdvojeno je ukupno 510.000 KM.

S obzirom da je porodica mjesto gdje se dijete razvija fizički i intelektualno, gdje razvija svoje osjećaje, socijalne i moralne vrijednosti, gdje se stvara i razvija porodični identitet, ali i mjesto gdje i roditelji rastu uz svoje dijete i stvaraju ozračje sigurnosti, moralnih i etičkih vrijednosti, Općina Novi Grad Sarajevo u domenu kreiranja politika nastoji osmisliti provodive ciljeve, prioritete i mjere, a koje su u vezi sa poboljšanjem uslova života djece/mladih i njihovih porodica.

Ciljevi i aktivnosti u okviru područja predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja proističu iz dogovorenih politika za djecu BiH:

PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Strateški cilj: Obezbijediti obuhvat sve djece predškolskim odgojem i obrazovanjem

Specifični cilj 1: Obnoviti devastirane vrtiće i podsticati otvaranje privatnih, podići standarde za rad vrtića, educirati osoblje

● **Mjera 1.1. U skladu sa Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju raditi na organizovanju pripreme nastave**

Na osnovu zakonske regulative i utvrđene dinamike resornog ministarstva na području općine Novi Grad Sarajevo realizira se priprema nastava obaveznog programa za djecu u godini pred polazak u školu. Program pripreme nastave za djecu pred polazak u školu odvija se u deset vrtića u okviru JU "Djeca Sarajeva", kao i u pet osnovnih novogradskih škola. Program je limitiran na dva sata sedmično.

● **Mjera 1.2. Edukativne radionice za odgajatelje, roditelje i drugo stručno osoblje**

JU "Djeca Sarajeva" u 2020. godini održala je 19 edukativnih radionica za roditelje. Dugi niz godina ostvaruje uspješnu saradnju sa KJU "Porodično savjetovništvo" u Sarajevu, te kao partneri realiziraju brojne edukativne radionice za roditelje djece koja pohađaju obavezni program za djecu pred polazak u školu. Realizirana je radionica na temu "Unapređenje roditeljstva".

Udruženje "Duga" također u saradnji sa JU "Djeca Sarajeva" realizira više radionica na temu "Razvoj kompetencija roditelja". Roditelji su upoznati s važnošću saradnje s predškolskim ustanovama, postavljanjem zajedničkih ciljeva i praćenjem razvoja i napretka djece. Realizirana je radionica za odgajatelje na temu: "Profesionalno usavršavanje odgajatelja", kao i podrška logopeda djeci s poteškoćama u govoru. Udruženje "Duga" je pripremio i objavilo 32 objave s praktičnim savjetima i vježbama na web stranici, kao i 24 edukativna videa za rad s djecom kod kuće u vrijeme izolacije.

U cilju promocije bitnosti predškolskog odgoja i obrazovanja, Udruženje "Naša djeca" Sarajevo objavilo je više tekstova na web stranici *Kidsarebored.org* na teme: "Podizanje dječijeg samopouzdanja", "Konfliktne situacije između roditelja i uticaj na dijete", "Koliko dobro poznajemo svoje dijete", "Prevenција nasilja među djecom", "Važnost igre i razgovor s djecom" i druge teme koje su bile izuzetno korisne za roditelje u vrijeme pandemije COVID-19.

● **Mjera 1.3. Nabaviti savremenu opremu za prostore, igru i prostore oko vrtića (dvorište ili park)**

Za poboljšanje uslova boravka djece u vrtićima Općina Novi Grad Sarajevo svake godine budžetom su planirana određena sredstva za poboljšanje uslova rada i nabavku potrebne opreme. U toku je nabavka savremene opreme odnosno mobilijara za novoizgrađeni vrtić u sklopu škole "Umihana Čuvidina".

Mjera 1.4. Rekonstrukcija vrtića "Vjeverica" na Alipašinom Polju

U okviru rekonstrukcije vrtića "Vjeverica" izvršeni su svi potrebni pripremni radovi u cilju prilagođavanja objekta namjeni. U toku su završni građevinski radovi na objektu. Objekat je u potpunosti rekonstruisan i sve instalacije su zamijenjene. Opremljenost vrtića može se mjeriti sa najboljim objektima za ovu namjenu širom Evrope. U rekonstrukciju ovog objekta u izvještajnoj godini Općina je uložila **1.266.364,76 KM**. U narednom periodu predstoji vanjsko uređenje te nabavka namještaja, edukativnih i didaktičkih pomagala.

Mjera 1.5. Poreskim i drugim olakšicama podsticati privatni sektor na otvaranje vrtića

Na području općine djeluju i rade predškolske ustanove drugih osnivača i to: "Hermann Gmeiner", "Bilingual N.S.", "Amel i Nur", "Maarif", Centar "Ciciban" i "Ću-Ću". U šest privatnih vrtića upisano je 476 djece.

Mjera 1.6. Izgraditi vrtiće u ruralnim dijelovima, posebno na desnoj strani općine u mjesnim zajednicama u kojima nema vrtića

Izgradnjom sportske dvorane u sklopu OŠ "Umihana Čuvidina" izgrađen je i adaptiran u skladu sa standardima predškolskih ustanova prostor za vrtić kapaciteta do 120 djece. U toku je opremanje edukativnim i didaktičkim sredstvima kao i izbor kadra.

Izgradnjom novih objekata u izvještajnom periodu postignut je napredak u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja većim obuhvatom djece, povećanim prostornim kapacitetima i boljim standardima, što ukazuje da Općina Novi Grad Sarajevo vodi brigu o najmlađoj i najranjivijoj populaciji.

Preporuka: Potrebno je i u narednom periodu pratiti potrebe porodice za uključivanje djece u predškolski odgoj i obrazovanje, kako bi se postigao što veći procenat obuhvata djece i dostigli standardi koji će unaprijediti stanje u ovoj oblasti, kako na lokalnom nivou tako i na nacionalnom nivou.

Mjera 1.7. Povećati obuhvat djece predškolskim odgojem sa poteškoćama u razvoju, djece Roma i drugih socijalnih kategorija

Iako ova oblast nije u nadležnosti Općine, Općina Novi Grad se trudi da stvori jednake uslove za svu djecu sa područja lokalne zajednice, ulažući sredstva za rekonstrukciju, izgradnju i poboljšanje uslova za boravak djece u vrtićima. U proteklom periodu ostvaren je značajan napredak u ovoj oblasti.

U skladu sa važećim normama i propisima, a u namjeri da se poveća broj djece obuhvaćene predškolskim odgojem i obrazovanjem koja pripadaju kategoriji djece sa poteškoćama u razvoju, Roma i drugih socijalnih kategorija podatak je dat u *Mjeri 2.2.*

Specifični cilj 2: Uspostava baze podataka vrtića, broj djece i broj osoblja

Mjera 2.1. Baza podataka o vrtićima i uposlenom osoblju

U okviru JU "Djeca Sarajeva" u funkciji je deset vrtića: "Dječiji grad", "Labudovi", "Dunja", "Srećica", "Zeko", "Lastavica", "Kadifca", "ŽIŠ", "Aneks" i "Žubor" u koje je upisano 864 djece. U općini Novi Grad Sarajevo u 2020. godini, uvrštavajući i broj djece predškolskih ustanova drugih osnivača, predškolskim obrazovanjem, obuhvaćeno je **ukupno 1.435 djece**.

U vrtićima na području općine Novi Grad Sarajevo uposleno je 78 osoba odgajateljskog i zdravstvenog kadra. Uključena su dva asistenta/saradnika u rad sa djecom.

Asistenti koji su podrška djeci s poteškoćama u razvoju nisu uključeni u rad u vrtićima.

Mjera 2.2. Djeca sa poteškoćama u razvoju obuhvaćena predškolskim odgojem i obrazovanjem

Programom JU "Djeca Sarajeva" organizaciona jedinica Novi Grad Sarajevo u 2020. godini upisano je 33 djece s poteškoćama u razvoju i Roma. JU "Djeca Sarajeva" podržava inkluzivno obrazovanje. Osnovni cilj inicijalnih razgovora je upoznavanje psihofizičkog razvoja djeteta na osnovu informacija od strane roditelja, medicinske dokumentacije te na osnovu opservacije u toku intervjua. Stručni tim je dao preporuke roditeljima da se djeca uključe u odgojne grupe u vrtiće u kojim će se ostvariti puni intelektualni, socijalni, emocionalni i fizički potencijal.

Roditeljima djece koja imaju teže razvojne poteškoće savjetovan je dnevni tretman edukatora-rehabilitatora i logopeda u ljetnoj školi za ranu intervenciju u okviru Centra "Vladimir Nazor" da bi se pripremili za odgojnu grupu u vrtiću. U proteklom periodu praćena je prilagodba i adaptacija novoupisane djece na vrtićko okruženje, kao i pomoć i podrška odgajateljima u planiranju svakodnevnih aktivnosti.

Podrška od strane Ministarstva za odgoj i obrazovanje KS-a putem subvencija i drugih pomoći za djecu težeg socio-ekonomskog statusa i lokalna podrška predškolskom odgoju i obrazovanju doprinosi uključivanju djece sa poteškoćama u razvoju i drugih marginaliziranih grupa.

OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

U školskoj 2020/2021. godini u 15 novogradskih osnovnih škola nastavu je pohađalo **10.810 učenika**, dok je **97 učenika** pohađalo nastavu u osnovnoj privatnoj školi "Maarif School of Sarajevo". U tri srednje škole na području općine bilo je upisano **1.535 učenika**, dok ih **je 50 pohađalo nastavu u SŠ "Maarif"**.

U prvi razred osnovne škole pri javnim ustanovama upisano je 1.275 učenika.

U skladu sa planiranim finansijskim sredstvima u iznosu od 100.000,00 KM pomognuta je realizacija projekata u školama:

- projekt sanacije mokrih čvorova u OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar"
- projekt nabavke i instaliranja opreme za videonadzor i protivpožarni sistem OŠ "Mustafa Busuladžić"

- nabavka i zamjena dotrajalih radijatora u OŠ "Džemaludin Čaušević"
- projekt sanacije i rekonstrukcije objekta JU OŠ "Aleksa Šantić" – područna škola Mojnilo
- projekt zamjene dijela dotrajale stolarije u OŠ "Meša Selimović"
- projekt zamjene dotrajale stolarije (vrata) u toaletima za djevojčice u OŠ "Osman Nakaš"
- projekt sanacije četiri sanitarna čvora u OŠ "Fatima Gunić"
- projekt nabavke zaštitne ograde za vanjski sportski teren škole u OŠ "Avdo Smailović"
- projekt saniranja odvoda (oluka) na ravnom dijelu krova škole u OŠ "Sokolje"
- projekt nadogradnje videonadzora u iznosu OŠ "Aneks"
- projekt zamjene postojećih neispravnih rasvjetnih tijela LED svjetiljkama u sportskoj dvorani u JU Peta gimnazija
- projekt zamjene postojećih neispravnih rasvjetnih tijela LED svjetiljkama u sportskoj dvorani u JU Gimnazija Dobrinja

U oblasti obrazovanja postignut je značajan napredak u izgradnji, rekonstrukciji i dogradnji škola, izgradnji i rekonstrukciji dvorana za fizičko obrazovanje, kao i školskih igrališta. Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano nastavlja sa kapitalnim ulaganjima u objekte obrazovanja kao što je novoizgrađena škola "Aneks", te nova sportska dvorana u OŠ "Umihana Čuvidina" koja u svom sastavu ima nove školske prostorije i druge prateće sadržaje.

Prevoz učenika je i dalje organiziran za učenike OŠ "Sokolje", a koji su nastanjeni na području koje nije obuhvaćeno gradskom mrežom prevoza, naselja Smiljevići, Zabrdje, Perivoj i Rajlovac.

Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano obezbjeđuje prevoz za 125 učenika sa poteškoćama u razvoju za slijedeće institucije:

1. Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju,
2. Centar za slijepu i slabovidnu djecu,
3. Zavod za specijalno obrazovanje i odgoj djece "Mjedenaica",
4. Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju "Vladimir Nazor",
5. Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje.

U 2020. godini zbog epidemioloških mjera i načina izvođenja nastave izvršena je nabavka tableta za potrebe učenika 15 novogradskih škola.

U skladu s epidemiološkim mjerama realiziran je projekat škole plivanja za učenike IV razreda kao i škola planinarenja.

Strateški cilj: Obezbijediti obuhvat sve djece kvalitetnim osnovnim i srednjim obrazovanjem

Specifični cilj 1: Obezbijediti izgradnju nove škole, rekonstrukciju i nabavku kabinetske i druge opreme za škole

● **Mjera 1.1. Pomoć Općine u izgradnji, rekonstrukciji, opremanju i dogradnji škola "Mustafa Busuladžić" i izgradnji OŠ "Aneks"**

Završena je izgradnja, rekonstrukcija, opremanje i dogradnja škola "Mustafa Busuladžić" i OŠ "Aneks". Predložena mjera je realizirana.

● **Mjera 1.2. Organizovanje prevoza učenika OŠ "Sokolje" koji dolaze iz Smiljevića, Zabrdje, Rajlovca i Perivoja**

Obezbijeden je prevoz za 354 učenika koji dolaze iz naselja Smiljevići, Zabrdje i Reljevo do OŠ "Sokolje". Mjera se kontinuirano realizira u saradnji sa resornim ministarstvom

● **Mjera 1.3. Obezbijediti produženi boravak za učenike u školama gdje postoji potreba, poseban prioritet dati desnoj strani općine**

U deset osnovnih škola (OŠ "Aneks") obezbijeden je produženi boravak, a u ostalih pet škola radi se na iznalaženju mogućnosti, odnosno prostora kako bi se obezbijedio boravak djece poslije nastave.

● **Mjera 1.4. Obezbijediti prostor za realizaciju vannastavnih aktivnosti u školama u kojima nedostaju – "Džemaludin Čaušević" i "Umihana Čuvidina"**

Na osnovu strateških dokumenata Općine i utvrđene dinamike krajem 2020. godine, zvanično je stavljena u funkciju nova sportska dvorana u OŠ "Umihana Čuvidina" koja u svom sastavu, osim sportske dvorane, ima i nove školske prostorije, dječiji vrtić, ambulatnu, *fitness* centar i druge prateće sadržaje. Po pitanju drugih prostora za vannastavne aktivnosti Općina Novi Grad Sarajevo usaglašava potrebe sa resornim ministarstvom s ciljem obezbjeđenja planskih pretpostavki i procedura za proširenje kapaciteta postojećih sportskih sala škola "Džemaludin Čaušević" i "Avdo Smailović". S ciljem proširenja prostornih kapaciteta da se djeci i mladima omogući okupljanje i da slobodno vrijeme koriste u neposrednoj blizini kuće i škole. Započela je izgradnja Sportsko-rekreativnog centra "Zlatno polje" u neposrednoj blizini OŠ "Sokolje".

● **Mjera 1.5. Organizacija općinskih takmičenja u znanju iz pojedinih predmeta**

Općinska takmičenja iz matematike, fizike, geografije i informatike prema kalendaru Prosvjetno-pedagoškog zavoda, kao i ostala takmičenja nisu realizirana zbog činjenice da je u skladu sa Odlukom Vlade Kantona Sarajevo o organizaciji rada u odgojno-obrazovnim ustanovama i studentskim centrima na području Kantona Sarajevo broj: 02-04-7374-2/20 od 11. 03. 2020. godine i naredbom Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade broj: 11-34-8727/20 od 24. 03. 2020. godine obustavljeno redovno odvijanje nastavnog procesa, te se isti odvija *online*.

● Mjera 1.6. Obezbijediti dostupnost objekata obrazovanja osobama sa posebnim potrebama

Općina nastavlja kontinuirano implementaciju projekta izgradnje pristupnih rampi i liftova-platformi za invalide. Izgrađena je platforma-lift u OŠ "Avdo Smailović" za učenike koji se kreću uz pomoć kolica. Urađene su pristupne kose rampe za potrebe djece koja se kreću uz pomoć kolica u ulici Ante Babića br. 5, te još dvije rampe u ulici Trg solidarnosti br. 21 i 23.

Specifični cilj 2: Obezbijediti uslove za kvalitetno obrazovanje sve djece bez diskriminacije

● Mjera 2.2. Uspostavljanje evidencije djece sa poteškoćama u razvoju, smetnjama u govoru i drugim smetnjama

Uspostavljena je evidencija djece sa poteškoćama u razvoju koja obuhvataju: oštećenje sluha, poremećaji govorno-glasovne komunikacije, oštećenje vida, poremećaji u ponašanju, tjelesni invaliditet, višestruke kombinovane odgojno-obrazovne potrebe, mentalne deficijencije, emocionalni poremećaji. U osnovnim školama sa područja općine na osnovu komisijске procjene definiran je individualni pristup i rad sa djecom u otklanjanju smetnji.

U izvještajnom periodu zbog COVID-19 nisu se mogli obezbijediti podaci.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je ostvariti saradnju sa školama i drugim institucijama u cilju dobijanja detaljnih podataka.

● Mjera 2.2. Organizovanje programa za pomoć i rehabilitaciju djece sa poteškoćama u razvoju i drugim smetnjama

Organizovanje programa je realizirano u potpunosti. Bitno je istaći da je u 2020. godini sufinansirana realizacija 13 projekata NVO-a humanitarnog karaktera za pomoć i rehabilitaciju djece sa poteškoćama u razvoju i drugim smetnjama: "Dajte nam šansu", "Radost života", "MISS", Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize KS-a, Udruženje oboljelih od cerebralne dječije paralize, "Momentum", EHO, SPID, "Dobro djelo", Udruženje slijepih, Fond za brigu o djeci bez oba roditelja, Udruženje distrofičara, "Oaza".

● Mjera 2.3. Prepoznavnje talenata, programi i podrška talentiranoj djeci u raznim oblastima stvaralaštva

U prethodnoj 2018. i 2019. godini realizacija programa podrške talentiranoj djeci i podsticanje različitih oblika stvaralaštva kod djece i mladih odvijala se u Centru za kulturu "Hadžihalilovića vila", gdje svoj talenat djeca i mladi usavršavaju kroz muzičke, dramske, likovne, foto, video i druge radionice uz pomoć stručnog osoblja.

Ova mjera u 2020. godini se nije mogla realizirati zbog pandemije COVID-19.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je posvetiti veću pažnju i podršku talentiranoj djeci, kao i podsticati dječije stvaralaštvo putem različitih konkursa i organizovanjem izložbi i drugih promotivnih aktivnosti.

● Mjera 2.4. Obezbijediti što bolje uslove za kvalitetnu nastavu u osnovnim školama

Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano radi na poboljšanju uslova kvaliteta realizacije nastavnog procesa u školama u skladu sa njihovim potrebama. Većina škola raspolaže sa savremenom i adekvatnom opremom. U 2020. godini, u vrijeme epidemije COVID-19 i prelaska na *online* praćenje nastave, pokazalo se da dosta škola nema dovoljno opreme i tehničkih uslova koje zahtijeva praćenje nastave na daljinu.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je uraditi detaljnu analizu opremljenosti škola posebno u sferi informaciono-komunikacijske tehnologije koja je neophodna za praćenje *online* nastave, što se pokazalo neophodno u vremenu proglašenja pandemije, kao i druge savremene opreme.

● Mjera 2.5. Mjere u prevenciji izostajanja učenika sa nastave

U realizaciji ove mjere ostvarene su određene pozitivne promjene. U 2020. godini nije bilo učenika sa lošim vladanjem. Ukupan broj izostanaka bio je 3.563, a u odgojno-obrazovnom radu primjenjivane su zakonom utvrđene stimulativne odgojno-disciplinske mjere.

Preporuka: Bilo bi poželjeno da se i dalje nastave aktivnosti koje će doprinijeti smanjenju izostanaka i većoj odgovornosti djece.

● Mjera 2.6. Organizovan produženi boravak u školama

U deset novogradskih osnovnih škola, koje imaju mogućnosti, organiziran je produženi boravak za djecu. Na osnovu potreba u ostalih pet škola radi se na iznalaženju mogućnosti za prostor neophodan za produženi boravak djece prije i poslije nastave.

Preporuka: Potrebno je i dalje raditi na iznalaženju mogućnosti za prostor neophodan za produženi boravak. Ovaj vid brige o djeci poslije nastave olakšava obaveze koje imaju roditelji kada znaju da se njihova djeca nalaze na sigurnom mjestu.

Specifični cilj 3: Senzibilizirati profesionalce koji rade s djecom i roditelje za uvažavanje mišljenja djeteta, podržati rad i aktivnosti Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo

● Mjera 3.1. Obezbijediti podsticajni ambijent u osnovnim i srednjim školama za participaciju djece

U nastojanju da se obezbijedi podsticajni ambijent u osnovnim i srednjim školama za participaciju djece, formirano je Vijeće učenika u svim školama koje se aktivno bavi pitanjima prava djece ali i njihove odgovornosti.

U školama učenici provode projekte koji im omogućavaju da učestvuju u raznim akcijama koje se odvijaju u školi i zajednici a tiču se njihovih potreba i zaštite prava. Na ovaj način se omogućava učenicima da rade aktivno na promjenama u zajednici.

Preporuka: U narednom periodu bilo bi poželjno uraditi analizu efikasnosti rada Vijeća učenika.

● Mjera 3.2. Kvalitativno unapređenje funkcije Vijeća učenika, Vijeća roditelja i odjeljenskih zajednica

Na planu kvalitetnog unapređenja funkcije Vijeća učenika, Vijeća roditelja i odjeljenskih zajednica, u skladu sa novonastalom situacijom prouzrokovanom epidemijom COVID-19 održavani su *online* sastanci Vijeća učenika, a ostale aktivnosti kao i saradnja u okviru projekata NVO-a u ovom periodu je bila obustavljena.

● Mjera 3.3. Informisanje učenika o svim žalbenim postupcima u školi, lokalnoj zajednici (ombudsmani, Centar za socijalni rad, NVO-i)

Urađen je Program za informisanje učenika o svim žalbenim postupcima u školi, lokalnoj zajednici, od strane Ombudsmana, Centara za socijalni rad, NVO-a.

● Mjera 3.4. Dječiji parlament Općine NGS aktivno radi i provodi aktivnosti i akcije na promociji dječijeg učešća i prava djeteta u zajednici

Aktivnosti Dječijeg parlamenta u 2020. godini bile su raznovrsne i izazovne, jer su se odvijale u jednom izuzetno teškom vremenu. Epidemija COVID-19 je u potpunosti promijenila način života i rada svih, a posebno je uticala na djecu, njihovo redovno obrazovanje i školske obaveze, kao i slobodno vrijeme. Aktivnosti sa djecom članovima Dječijeg parlamenta odvijale su se najčešće putem *online* sastanaka ili uživo, ukoliko su to dozvoljavale epidemiološke mjere. Unatoč svim problemima članovi Dječijeg parlamenta su pokazali veliku zainteresiranost za rad i bili su aktivni u izvršavanju svih obaveza koje su bile planirane projektima i koje su zahtijevale punu odgovornost i veliki rad.

U 2020. godini članovi Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo učestvovali su u više projekata i aktivnosti. Ističemo najvažnije:

- Izrada analize stanja potreba i prava djece na lokalnom nivou pod nazivom "Ja i moj Grad/Općina",
- Aktivnosti na projektu monitoringa preporuka UN Komiteta za prava djeteta, UNICEF-BiH,
- Aktivnosti na projektu "Dijalog za budućnost" – regionalni program za unapređenje dijaloga i društvene kohezije pod nazivom "D(j)eca kažu" – u saradnji sa Mrežom organizacija za djecu Srbije "Mods",
- Aktivnosti edukativnog karaktera,
- i druge aktivnosti koje promovišu učešće djece u akcijama na lokalnom nivou, zajednica i regije.

Svaka aktivnost Dječijeg parlamenta polučila je određenim rezultatom. Kao rezultat istraživanja potreba djece i mladih na lokalnom nivou, urađena je **analiza** koja daje stanje potreba djece iz dječije perspektive što može biti odličan materijal u planiranju potreba djece. Zahvaljujući aktivnostima na projektu monitoring preporuka UN Komiteta za prava djeteta proizašla je kampanja pod nazivom "**Nije bitan DNK, bitna je ljubav**". Aktivnosti Dječijeg parlamenta na regionalnom nivou ogledaju se u pripremama i vođenju **konferencije** koja je povezala djecu iz BiH, Srbije i Crne Gore u cilju izgradnje povjerenja među različitim grupama i narodima u regiji.

Šest najaktivnijih članova Dječijeg parlamenta kao nagradu dobili su po laptop koji im je u ime načelnika Općine Novi Grad Sarajevo uručila Adisa Šuman, pomoćnica općinskog načelnika.

Iz opisa aktivnosti istakli smo najbitnije rezultate.

Mogućnost djece da budu učesnici i pokretači mnogih akcija u svojoj zajednici u partnerstvu sa odraslim daje im na značaju da se i njihov glas i mišljenje čuje i uvažava. Djeca i mladi na taj način promovišu svoju zajednicu kao zajednicu koja brine i poštuje njihova prava i koja radi na tome da stvori što bolje uslove za rast i siguran razvoj sve djece.

Članovi Dječijeg parlamenta su promovisali Općinu Novi Grad Sarajevo na najbolji način i dali odličan primjer dobre prakse rada i partnerstva djece, mladih, vladinih institucija i nevladinih organizacija.

● Mjera 3.5. Učešće članova Dječijeg parlamenta u izradi Akcionog plana za djecu NGS i praćenju njegove realizacije, informisanju vršnjaka o stanju prava djece

U 2020. godini Dječiji parlament je aktivno pratio realizaciju Akcionog plana za djecu ONGS. Značajna je kontinuirana saradnja Dječijeg parlamenta sa članovima Stručnog tima, drugim službama i donosiocima odluka. U pripremi Dječijeg parlamenta je analiza o realizaciji mjera iz Dječijeg akcionog plana. Urađena analiza pod nazivom "Ja i moj Grad/Općina" kao i analiza Dječijeg akcionog plana dat će materijal iz kojeg će proizaći preporuke za Stručni tim za izradu i praćenje realizacije narednog Akcionog plana za djecu za period 2021.–2023. godina. Urađeni dokumenti će u narednom periodu biti predstavljeni vršnjacima i javnosti putem svih relevantnih sredstava informisanja.

U okviru planiranih ciljeva i aktivnosti u području slobodnog vremena djece realizirano je 90 posto mjera. Drugi dio mjera/aktivnosti realiziran je djelimično i bit će obuhvaćen završnim izvještajem.

Strateški cilj: Organiziranje slobodnog vremena djece u skladu sa potrebama djece i mladih

Specifični cilj 1: Obezbijediti približno jednake uslove za sport i rekreaciju na cijelom prostoru općine

● **Mjera 1.1. Izgradnja i rekonstrukcija sportskih površina za rekreativne aktivnosti djece i mladih, posebno na desnoj strani općine**

U izvještajnom periodu otvoren je novoizgrađeni stadion sa umjetnom travom i tribinama u naselju Vitkovac. Prvo sportsko igralište za nogomet i košarku sa plastičnom podlogom izgrađeno je u ulici Šefika Dorića u Aerodromskom naselju, te dječije igralište u ulici Bajrama Zenunija. Na izuzetno strmom i zahtjevnom terenu izgrađeno je prvo sportsko igralište u MZ-u Švrakino Selo II u ulici Rasima Turkušića na Mojmilu. Igralište za mali fudbal, košarku i odbojku sa tribinama izgrađeno je u prekrasnoj zelenoj oazi Park-šume Mojnilo, u neposrednoj blizini Eko-kuće. Izgrađen je novi fudbalski stadion sa umjetnom travom sa svlačionicama u Centru za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko" na kojem se mogu odigravati fudbalske utakmice za mlade uzrasta ispod 13 godina (U 13). Postavljena je nova rasvjeta na 38 dječijih i sportskih igrališta.

Na desnoj strani općine, u neposrednoj blizini OŠ "Sokolje", započela je izgradnja Sportsko-rekreativnog centra "Zlatno polje". U sklopu projekta trebao bi biti izgrađen fudbalski teren sa umjetnom travom i tribinama, fitness na otvorenom, košarkaški teren, trim staza kao i objekat za svlačionice i ugostiteljske sadržaje. U sklopu Centra bit će izgrađeno odvojeno dječije igralište sa raznovrsnim sadržajima. Navedenim projektom Naselje heroja Sokolje dobit će adekvatne sadržaje za djecu i omladinu.

● **Mjera 1.2. Izgradnja fiskulturnih dvorana u školama koje je nemaju**

U OŠ "Umihana Čuvidina" u sklopu objekta izgrađena je nova sportska dvorana olimpijskih dimenzija sa tribinama za oko 500 gledalaca, koja je stavljena na korištenje učenicima za održavanje tjelesnog odgoja i drugih sportskih događaja ali i održavanje zvaničnih utakmica. Stavljanjem u funkciju ovog sportskog objekta, koji u svom sastavu, osim sportske dvorane, ima i nove školske prostorije, dječiji vrtić, ambulatnu, fitness centar i druge prateće sadržaje – učenici, omladina, udruženja i klubovi, te ostali građani Buča Potoka dobili su adekvatne sadržaje koji su nedostajali ovom novogradskom naselju.

● **Mjera 1.3. Obezbijediti prostor za vannastavne aktivnosti u OŠ "Mustafa Busuladžić", "Umihana Čuvidina", "Avdo Smailović" i "Džemaludin Čaušević"**

U skladu sa Akcionim planom za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020., u izvještajnom periodu završena je dvorana u OŠ "Umihana Čuvidina" gdje je djeci omogućeno da održavaju sate tjelesnog odgoja, kao i da slobodno vrijeme provode u sportskim i drugim aktivnostima. Po pitanju drugih prostora za vannastavne aktivnosti, Općina Novi Grad Sarajevo

usaglašava potrebe sa resornim ministarstvom s ciljem obezbjeđenja planskih pretpostavki i procedura za proširenje kapaciteta postojećih sportskih sala u okviru škola “ Džemaludin Čaušević ” i “Avdo Smailović”.

● Mjera 1.4. Promocija izgrađenih objekata i promocija sporta

Općina Novi Grad na svom prostoru ima 110 sportskih i dječijih igrališta i u narednom periodu u kontinuitetu će ulagati u izradnju novih, održavanje i sanaciju postojećih igrališta, kako bi se najmlađim stanovnicima i omladini osigurao veći prostor za igru i rekreaciju. Općina Novi Grad Sarajevo raspolaže sa sportskim dvoranama “Dobrinja”, “Ramiz Salčin” i SRCE, te stadionom “Otoka”. Vodeći računa o potrebama djece i mladih za sportskim aktivnostima, Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano finansira i sufinansira sportske objekte na svom području. Tako su izgrađene sportske dvorane u osnovnim školama: “Behaudin Selmanović”, “Mustafa Busuladžić”, “Aneks” i novoizgrađena dvorana u OŠ “Umihana Čavidina”. Višenamjensku zajedničku sportsku dvoranu posjeduju Peta i Dobrinjska gimnazija. U toku je izgradnja bazena i sportsko-rekreativnog centra Dobrinja. Također, stvaraju se planske pretpostavke za izradnju Tenis parka Sarajevo sa otvorenim i zatvorenim teniskim terenima, terenima za mini tenis, svlačionicama, prostorom za *fitness*, trim stazom, učionicama i drugim pratećim sadržajima.

● Mjera 1.5. Evidencija sportskih klubova i sportista u općini

U Registar Općine Novi Grad Sarajevo do sada je upisano 79 sportskih klubova/društava. Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano podržava rad sportskih klubova koji realizuju različite sportske aktivnosti sa djecom i mladima sa kojima rade certificirani treneri. Razvoj sporta kao odgojnog faktora doprinosi popularnosti, masovnosti, razvoju i podsticanju vrhunskih sportaša i promociji sporta kao jednog od načina zdravih stilova života. U izvještajnom periodu u različitim sportskim aktivnostima učestvovalo je 2.426 takmičara. Sportska udruženja koja djeluju na općini okupljaju 7.614 aktivnih članova djece i mladih.

● Mjera 1.6. Osnivanje dječijih sportskih klubova

Postojanje sportskih klubova koji djeluju i egzistiraju na području općine u različitim sportskim disciplinama omogućava djeci i omladini izbor za bavljenje sportom shodno ličnim afinitetima. S obzirom da je prema podacima sportskih klubova/udruženja evidentirano 7.614 članova, može se zaključiti da više od 50 posto članova čine djeca i mladi. U evidenciji Općine veliki je broj klubova koji svoje članstvo upisuju kroz dobne/uzrasne kategorije od sedam godina kao što je ritmička gimnastika, ples, borilački sportovi itd. Nekolicina sportskih klubova u svoje aktivnosti osim djece, omladine i rekreativaca uključuje osobe s invaliditetom.

● Mjera 1.7. Kvalitet aktivnosti rada s djecom u klubovima

U radu sa djecom sportski klubovi angažuju osoblje/trenere koji posjeduju edukativne i stručne sposobnosti. Prema evidenciji oko 240 certificiranih trenera je angažovano u radu sa djecom i mladima. Stručni rad sa djecom i mladima je preduvjet za unapređenju sporta kao rekreativne aktivnosti i razvoju vrhunskog sporta.

● Mjera 1.8. Aktivnosti na postizanju vrhunskih rezultata u sportu

Jedan od ciljeva Općine Novi Grad Sarajevo je da u oblasti sporta postigne više na način da ulaže u sportski odgoj i obazovanje u predškolskim ustanovama i osnovnim školama, stipendije, da sportskim uspjesima poveća popularnost i još više omasovi sport, te kroz javni interes podrži obnovu i održavanje sportskih objekata i programske aktivnosti klubova. Kroz ekipni i pojedinačni nastup postignuti su značajni rezultati u plasmanima djece i mladih od kantonalnog, federalnog i državnog prvenstva te učešća na Balkanskom prvenstvu, regionalnim i međunarodnim takmičenjima.

● Mjera 1.9. Oblici podrške nadarenim sportistima

Na osnovu ostvarenih rezultata u pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji pravo na stipendiju ostvarila su 23 kandidata, od kojih je 21 iz individualnih sportova, te dvoje iz kolektivnih sportova. Lokalna zajednica na osnovu ostvarenih postignutih rezultata, što ekipno ili pojedinačno, vrednuje uspjehe i rezultate klubova pružajući im finansijsku podršku shodno zahtjevima i potrebama za stvaranje boljih uslova i rezultata.

Specifični cilj 2: Razvijanje sporta i drugih rekreativnih aktivnosti za djecu

● Mjera 2.1. Podsticati organiziranje škola sporta planski, da obuhvataju pojedine dijelove općine

Aktivnosti se provode u okviru postojeće planirane dinamike poslova i zadataka službe, klubova koji djeluju na području općine. Kroz finansijsku podršku programskim aktivnostima sportskih klubova i njihovih rezultata omogućava se razvijanje sporta s opredjeljenjem za masovnost, kao i ulaganje u daljnji sportski odgoj djece i omladine, sukladno njihovim predispozicijama. Infrastrukturnom izgradnjom sportskih terena i dvorana stvoreni su preduslovi za podjednak razvoj sporta na području općine Novi Grad Sarajevo.

● Mjera 2.2. Organizirati razna druženja i izlete za roditelje i djecu u Centru za edukaciju sport i rekreaciju “Safet Zajko”, Park-šumi Mojmiilo i Memorijalnom centru “Žuč”

Posjete učenika Memorijalnom centru “Žuč”, kao i posjete novogradskih vrtića Centru za edukaciju, sport i rekreaciju “Safet Zajko” u izvještajnom periodu nisu bile izvodive zbog poštivanja epidemioloških mjera, a i ako je bilo – to su bile pojedinačne porodične posjete.

● Mjera 2.3. Organizirati takmičenja djece i roditelja u Centru za edukaciju sport i rekreaciju “Safet Zajko” u Halilovićima uz prigodna sportska takmičenja

Zbog epidemioške situacije u 2020. godini organizirana su takmičenja djece i revijalne utakmice sa manjim brojem djece i učesnika. Održan je i tradicionalni 5. atletski miting u kojem je učestvovalo 143 takmičara iz BiH i regije.

● Mjera 2.4. Uključivanje djece s poteškoćama u razvoju u različite oblike aktivnosti u provođenju slobodnog vremena

Osim saradnje sa Udruženjem "Dajte nam šansu", EDUS – Edukacija za sve, Udruženjem "Zlatni kist", uspostavljena je saradnja i s Udruženjem umjetnika, sportista i osoba sa invaliditetom "Miss" koje je putem projekta djecu da poteškoćama u razvoju odvelo na internacionalno umjetničko-inkluzivni program "Pjesmom oko svijeta" u Istanbul, Turska.

● Mjera 2.5. Organizirati školska sportska takmičenja djece na nivou općine

Shodno odlukama Kriznih štabova Federalnog ministarstva zdravlja i Kantona Sarajevo o epidemiološkim mjerama uzrokovanim koronavirusom, realizirana su takmičenja sa malim brojem djece i učesnika u okviru programskih aktivnosti sportskih klubova.

● Mjera 2.6. Općinskom vijeću dostaviti informaciju o uspjehu učenika

Na osnovu ostvarenih rezultata organizira se prijem za najuspješnije klubove i pojedince kojom prilikom se uručuju i adekvatne nagrade za postignute rezultate.

● Mjera 2.7. Općinski načelnik organizira prijem za najuspješnije takmičare

Obavezno se organizira prijem takmičara kod načelnika .

● Mjera 2.8. Škola skijanja za učenike osnovnih škola

U cilju promovisanja sporta i zdravih stilova života, kao i boravak na čistom zraku, školu skijanja za učenike osnovnih škola provodi resorno kantonalno ministarstvo. Podsjećamo da je do 2019. godine navedeni projekat bio u okviru redovnih programskih aktivnosti Službe za obrazovanje, kulturu i sport. Shodno očuvanju zdravlja djece i mladih, posebno u zimskom periodu kada je zrak zagađen, organizira se putem skijaških klubova škola skijanja, klizanja i sankanja za učenike.

● Mjera 2.9. Škola plivanja za učenike osnovnih škola

Svake godine školu plivanja za učenike osnovnih škola završe učenici četvrtih razreda (oko 1.200 djece) uz finansijsku podršku Općine Novi Grad Sarajevo. Za nadarenu djecu u vodenim sportovima Općina sufinansira rad četiri plivačka sportska kluba, a za rad u vodi sa tipičnom djecom i djecom invalidima sufinansira se projekat sa SK "SPID".

● Mjera 2.10. Rekreativne aktivnosti djece i mladih u klizanju

U Centru za edukaciju, sport i rekreaciju već tradicionalno u zimskom periodu postavlja se ledena ploha za klizanje koju koriste najmlađi sugrađani ali i oni stariji. U saradnji sa JP "Lokom" organiziran je i zabavno-edukativni program "Novogradska bajka". Zimske radosti u Centru okupile su veliki broj djece i roditelja, gdje su djeca uživala u zabavnim sadržajima uz besplatno klizanje.

● Mjera 2.11. Izgradnja biciklističkih staza

Općina Novi Grad Sarajevo je prva općina u Kantonu Sarajevo na čijoj je teritoriji izgrađena biciklistička staza. Staza je izgrađena s obje strane Bulevara Meše Selimovića, od Otoke do Nedžarića, od Nedžarića do kružnog toka na Dobrinji. Biciklistička staza povezana je i sa Centrom za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko", čime je posjetiocima omogućen dolazak u najveći park u gradu Sarajevu i biciklom. U ovom periodu urađena je staza u ulici Želimira Vidovića Kelija i Emila Zole do kružnog toka na ulazu u Dobrinju, a u narednom periodu radit će se i preostali dio staze kroz naselje Dobrinja kako bi se staza spojila sa prstenom i cijela Dobrinja povezala sa biciklističkom stazom.

● Mjera 2.12. Izgradnja ploha šaha na otvorenom

Postojeće šahovske plohe na prostoru Novog Grada su namijenjene za sve uzraste ali ih prvenstveno koriste starije osobe različite životne dobi, dok su djeca orijentisana na šahovske sekcije i klubove. Većinom se koriste za kvalitetno provođenje slobodnog vremena i za turnire u tehničkoj organizaciji šahovskih klubova.

● Mjera 2.13. Organizovanje različitih aktivnosti za djecu: izviđačke aktivnosti na upoznavanju i zaštiti prirodne okoline, uređenju dvorišta za igru i zelenih površina

Nastavljena je realizacija projekta Planinarske škole u saradnji sa PSD-om "Zlatni ljiljan" u koju su uključeni učenici svih novogradskih osnovnih škola. Na području općine aktivno djeluje i odred izviđača "Prvi Dobrinjski" koji promovira upoznavanje prirode, orijentaciju, snalaženje i preživljavanje u prirodi. U Centru za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko" otvoren je adrenalinski park sa tornjevima na kojima su alpinističke stijene, devet zračnih atrakcija sa preprekama i *zip line*.

● Mjera 2.14. Organizirani odmor za djecu iz socijalno ugroženih porodica u odmaralištima za djecu

Predložena mjera organizirani odmor za djecu iz socijalno ugroženih porodica u odmaralištima za djecu nije iz domena rada Općine te se istom može baviti isključivo JU Kantonalni centar za socijalni rad.

Općina za ovaj vid pomoći ugroženim porodicama sa djecom može podržati jedino projekt i to putem Javnog poziva za finansiranje/sufinansiranje NVO-a koji realiziraju projekte podrške porodici u segmentu ove mjer

Područje kulturne aktivnosti

Strateški cilj područja, kulturne aktivnosti su razvijanje infrastrukture i ravnomjeran razvoj kulturnih institucija i sadržaja u općini Novi Grad Sarajevo

Akcionim planom za djecu u okviru ovog područja planirana su dva specifična cilja koja imaju osam aktivnosti/mjera planiranih za realizaciju. Od ukupnih planiranih aktivnosti većina je realizirana. U ovom Izvještaju su navedene aktivnosti/mjere koje su realizirane.

Strateški cilj: Razviti infrastrukturu za razvoj kulturnih aktivnosti

Specifični cilj 1: Obezbijediti ravnomjernu rasprostranjenost kulturnih institucija i sadržaja u općini

● Mjera 1.1 Unaprijediti rad postojećih domova kulture u mjesnim zajednicama

Postojeći Centar za kulturu "Vila Hadžihalilovića" na Dobrinji u proteklom periodu je u skladu sa epidemiološkim mjerama realizirao događaje kao što su radionice za djecu, promocije knjiga, izložba mladih umjetnika, te obilježavanje Dječije nedjelje i izložba za učenike škole "Skender Kulenović". S ciljem unapređenja rada Centra planirano je proširenje kapaciteta i uvođenje novih programskih sadržaja za djecu. Vodeći računa o postojećim potrebama mjesnih područja i građana, Općina Novi Grad Sarajevo je prostore dva doma kulture dala na korištenje različitim subjektima (Polijska uprava, Merhamet, KUD "Daire", ispostava veterinarske stanice JP "Lokom"). Domovi kulture iz ranijeg perioda ne nalaze uporište niti ekonomsku opravdanost u svom obitovanju u današnjici shodno interesovanjima djece i mladih.

● Mjera 1.2. i 1.3. Izgraditi nove ili prilagoditi postojeće objekte za kulturne potrebe i aktivnosti

S ciljem proširenja kapaciteta i uslova rada Centra za kulturu započela je rekonstrukcija i prilagođavanje objekta u okviru Centra "Safet Zajko". Planiranim idejnim rješenjem u novom prostoru, pored prostora za rad likovne, muzičke, dramske te foto i video radionice, bit će sale za sastanke, multimedijalni prostor, biblioteka i čitaonica.

● Mjera 1.4. Obezbijediti mješovito upravljanje u kulturnim institucijama

Saradnja sa kulturnim institucijama regulisana je sporazumima o međusobnoj saradnji i provođenju projektnih aktivnosti u oblasti kulture i umjetnosti, a koji se realiziraju u izložbenim prostorima Općine Novi Grad Sarajevo, Centru za kulturu "Vila Hadžihalilovića", Domu oslobođenaca na brdu Žuč kao i prostorima ustanova za kulturu. Kroz realizaciju saradnje sa institucijama kulture afirmira se bosanskohercegovačko kulturno naslijeđe, likovna umjetnost kao i ostali kulturni sadržaji za stanovnike općine, te edukativno-informativne aktivnosti namijenjene djeci i učenicima osnovnih škola sa područja općine. Ovim projektom djeci je omogućena besplatna posjeta ustanovama kulture od značaja za kanton i BiH.

Specifični cilj 2: Društvene akcije za podsticanje svih vrsta dječijeg stvaralaštva

● Mjera 2.1., 2.2., 2.3., 2.4. Aktivnosti planirane navedenim mjerama, kao što su tradicionalne manifestacije Dan općine, Dan prvaka, Dan porodice Dječija nedjelja, promocije kulturne baštine i smotre dječijeg stvaralaštva u izvještajnom periodu realizirane su u najmanjoj mogućoj mjeri zbog epidemije COVID-19.

● Mjera 2.5. Nagrade i stipendije za djecu iz oblasti kulturnog stvaralaštva

Stipendiranje učenika i studenata iz Općine Novi Grad Sarajevo osim postignuća u nastavno-obrazovnim procesima podrazumijeva i posebna postignuća u kulturno-umjetničkom stvaralaštvu. Na osnovu ostvarenih rezultata u kulturi i umjetnosti Općina pomaže pojedince u njihovim nastupima u značajnim projektima i višim takmičarskim nivoima. Za posebno nadarenu i talentiranu djecu za kulturno-umjetničko stvaralaštvo omogućen je besplatan i individualan rad sa nastavnicima u radionicama Centra za kulturu i edukaciju "Safet Zajko".

Veliki broj različitih kulturnih događaja nije održan zbog COVID-a, a ukoliko su održani to je bilo najčešće putem društvenih mreža i *online* promocije.

PROGRAMSKO PODRUČJE
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DJECE

Strateški cilj: Izgradnja i rekonstrukcija zdravstvene infrastrukture

Specifični cilj 1: Rekonstrukcija i dogradnja Doma zdravlja Novi Grad Sarajevo

● Mjera 1.1. Rekonstrukcija Doma zdravlja Novi Grad Sarajevo – centralni objekat

Završena je rekonstrukcija i dogradnja Doma zdravlja Novi Grad Sarajevo i funkcionišu sve službe.

Specifični cilj 2: Kvalitetna primarna zdravstvena zaštita

● Mjera 2.1. Organizacija primarne zdravstvene zaštite

Zdravstvena zaštita djece, mladih i svih građana općine Novi Grad Sarajevo obavlja se u dva objekta: Centralni objekat JU Dom zdravlja Otoka i Dom zdravlja Saraj Polje, kao i u 17 ambulanti porodične medicine u kojima se pružaju usluge primarne i specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite. Zdravstvenu zaštitu pružaju službe: porodična/obiteljska, pedijatrijska, pneumoftiziološka, radiologija, laboratorijska i stomatologija.

U 2020. godini, od proglašenja epidemije COVID-19, JUDZ Kantona Sarajevo je na lokalitetu Saraj Polje organizirao COVID-19 centar za prijem COVID pacijenta i pružanje zdravstvene zaštite, testiranje na COVID-19 te transport pacijenata uz poštivanje epidemoloških mjera.

U odvojenom dijelu zgrade Doma zdravlja Saraj Polje zdravstvenu zaštitu za ostale pacijente pružaju ambulate OPZZ-e, stomatološka i fizijartija.

● Mjera 2.2. Zdravstvena zaštita djece do sedam godina starosti koju provodi dovoljan broj pedijatara

U predškolskom dispanzeru radi osam specijalista pedijatara. Registrirano je više od 11.000 pacijenata od 0 do 6 godina. Normativ je jedan pedijatar na 1.000 djece. Rad u predškolskom dispanzeru odvija se u dvije smjene. Obezbijeđena je zdravstvena zaštita za bolesnu djecu.

Sa zdravom djecom rade se sistematski pregledi od 0 do 12 mjeseci radi praćenja rasta i razvoja djeteta u prvoj godini života. Također se obavljaju i sistematski pregledi djece za upis u predškolske ustanove, kao i upis djece u školu, te ciljani sistematski pregledi za vakcinisanje.

Zaključak: Po normativu nedostaju tri pedijatra u radu pedijatrijske službe.

Preporuka: Potrebno je u narednom periodu insistirati kod nadležnog ministarstva na rješavanju pitanja popune pedijatrijske službe adekvatnim i potrebnim kadrovima.

● Mjera 2.3. Organiziranje primarne zdravstvene zaštite djece sa poteškoćama u razvoju

U okviru zdravstvene zaštite postoji tim u kojem radi pedijatar, psiholog, logoped i defektolog.

● Mjera 2.4. Obuhvat djece zdravstvenom zaštitom

Sva djeca imaju pravo na zdravstvenu zaštitu i obuhvaćena su sistemom zdravstvene zaštite.

● Mjera 2.5. Sistematski pregledi koji se vrše od 0 do 12 mjeseci, od 1 do 7 godine, i od 7 do 15 godine

U prvoj godini života obavi se šest sistematskih pregleda. Od prve do šeste godine obavi se šest redovnih sistematskih pregleda, kao i sistematski pregled pred upis u predškolsku ustanovu i školu. Od sedme godine do 15 godine obavljaju se redovni sistematski pregledi, kao i ciljani sistematski pregledi.

● Mjera 2.6. Provoditi preventivne aktivnosti na korekciji rezultata školskih sistematskih pregleda

Organiziraju se pregledi i daju preporuke za daljnje liječenje u cilju otklanjanja problema.

Specifični cilj 3: Zdravstvena zaštita trudnica i dojilja

● Mjera 3.1. Obuhvat trudnica sistematskim pregledom u trudnoći

U toku 2020. godine ukupan broj trudnica koje su se javile na pregled na lokalitetu NDC Otoka iznosio je 11.079 trudnica. Ovaj broj trudnica ne podrazumijeva samo trudnice sa općine Novi Grad Sarajevo, jer u dispanzer dolaze trudnice iz drugih općina Kantona Sarajevo koje same biraju ljekara kod kojeg žele da se kontrolišu i nisu ograničene mjestom stanovanja. Sigurno je da je najveći broj trudnica sa područja općine Novi Grad Sarajevo. S obzirom da je to najmnogoljudnija općina u Kantonu, može se slobodno zaključiti da okvirno oko 70 posto od gore navedenog broja odnosi se na trudnice sa područja općine Novi Grad Sarajevo.

● Mjera 3.2. Omogućeni besplatni pregledi za nezaposlene trudnice

Neovisno o tome da li su trudnice sa područja Kantona Sarajevo zaposlene ili ne one dobijaju potrebnu besplatnu uslugu.

● Mjera 3.3. Aktivnosti na provođenju mjera za rizične trudnoće

Mjere koje se provode kada je u pitanju rizična trudnoća – provodi se sve što je potrebno u skladu sa smjernicama za probir i nadzor rizične trudnoće. Tu su svakako probir na spolno prenosive i infektivne bolesti u ranoj trudnoći, probir karcinom grlića maternice i PAPA bris, kombinirani *screening* u ranoj trudnoći i NIPT, priprema za RAC *anomaly scan* od 18 do 22 nedjelja trudnoće, probir na trombofiliju, gestacioni dijabetes, hipertenziju, intrauterini zastoj u rastu ploda, prijevremeni porođaj. Sve LAB i *screening* metode sa provode besplatno u vrijeme zakazanog termina, a u slučaju hitnosti odmah.

U okviru službe postoji i patronažna služba, sestre koje tu rade i obilaze porodilje nakon poroda u njihovim domovima kako bi vidjele stanje porodilje, novorođenčeta i u kakvim uslovima žive. Medicinska sestra da sve potrebne upute i objašnjenja u vezi novorođenčetom kada je riječ o ishrani i njezi, što podrazumijeva i promociju dojenja.

● Mjera 3.4. Promocija dojenja

Promovisanje dojenja kao najbolje hrane za novorođenče je jedna od svakodnevnih obaveznih aktivnosti u okviru rada Dispanzera za zaštitu žena i materinstva na lokalitetu NDC Otoka, ne samo u toku Svjetske sedmice dojenja nego kontinuirano. Aktivnosti se provode prilikom dolaska trudnice na pregled i kroz predavanja koja su namijenjena trudnicama, tako da svaka trudnica dobije sve potrebne informacije o važnosti dojenja, kao i određene brošure.

Na promociji dojenja rade i mnoge nevladine organizacije, a posebnu ulogu u tome ima UNICEF.

● Mjera 3.5. Akcije koje se provode na obilježavanju Svjetske sedmice dojenja

Svake godine u svijetu pa i kod nas obilježava se sedmica dojenja koja je posvećena određenoj tematici u okviru koje se provodi kampanja na temu "Zaštita dojenja – zajednička odgovornost". Kampanju provodi Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, Udruženjem za unapređenje dojenja, Udruženjem ljekara specijalista javno zdravstvenih disciplina FBiH i nevladinim organizacijama.

● Mjera 3.6. Vođenje registra neurorizične djece pri nadležnom rodilištu i da li se unose podaci u zdravstvenu knjižicu djeteta

Neurorizična djeca se prate na Pedijatrijskoj klinici kroz neuropedijatrijsko savjetovalište. Više podataka o ovoj mjeri nismo mogli dobiti od zvanične institucije.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je ostvariti neposrednu saradnju sa Pedijatrijskom klinikom u cilju dobijanja zvanične informacije.

Specifični cilj 4: Smanjenje perinatalne i dojenačke smrtnosti i vakcinisanje djece

● Mjera 4.1. Vođenje registra perinatalne i dojenačke smrtnosti djece

Zbog opterećenosti zdravstvenog sistema epidemijom COVID-19 u 2020. godini relevantne podatke nismo mogli dobiti.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je od zvaničnih institucija obezbijediti podatke.

● Mjera 4.2. Aktivnosti na pravovremenoj prijavi novorođene djece, posebno romske

Uvidom u evidenciju matične knjige rođenih Općine Novi Grad Sarajevo, u matičnu knjigu rođenih u 2020. godini upisno je **1.430 djece**.

● Mjera 4.3. Aktivnosti na obuhvatu djece vakcinacijom i vrstama cjepiva

Vakcinacija se kontinuirano obavlja, procenat vakcinisane djece je niži od preporuka WHO-a zbog jake antivakcionalne kampanje. Više podataka o broju ukupno vakcinisane djece nije nam bilo dostupno zbog opterećenosti zdravstvenog sistema u 2020 godini.

Preporuka: U narednom periodu odgovorne institucije treba više da rade na promociji i značaju vakcinacije u cilju očuvanja zdravlja sve djece.

Specifični cilj 5: Prevencija

● Mjera 5.1. Edukacija o održavanju zdravlja zuba

U svakodnevnom radu pedijatri i stomatolozi za djecu daju potrebne upute o značaju očuvanja zdravlja zuba i higijene.

Preporuka: Potrebno je raditi i zagovarati otvaranje stomatoloških ambulanti u školama, što se ranije praktikovalo i pokazalo korisnim za djecu.

● Mjera 5.2. Educirati adolescente u oblasti reproduktivnog zdravlja, spolno prenosivih bolesti i njihov uticaj na život

U izvještaju nisu nam na raspolaganju bile dostupne sve relevantne informacije koje bi pokazale koliko i u kojoj mjeri se provode aktivnosti. Pored edukacije koja se provodi kroz redovni školski program, bilo bi poželjno povećati broj nastavnih jedinica, kao i štampanje letaka i drugih promotivnih materijala, te organizovati predavanja za djecu po školama u saradnji sa zdravstvenim ustanovama i medijima.

Povodom obilježavanja 1. decembra Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a, volonteri Crvenog križa Općine Novi Grad Sarajevo održali su *online* edukativnu radionicu za učenike Pete gimnazije, koju su pratili i nastavnici sa akcentom na prevenciju HIV-a.

● Mjera 5.3. Edukacija o zaštiti mentalnog zdravlja djece

Mentalno zdravlje djece a i odraslih je vrlo važno u segmentu jačanja pacijenata u borbi za ozdravljenje, oporavku i prevazilaženju svih posljedica koje ostavlja pandemija na čovjeka. U zaštiti djece potreban je angažman psihologa, pedagoga, saradnja sa odgovornim institucijama, organizovanje predavanja i izrada promotivnih materijala.

U izvještajnom periodu mnogi programi na temu mentalnog zdravlja zauzimali su vidno mjesto u programima mnogih nevladinih organizacija i programima medijima, kao jednom od najpraktičnijih načina edukacije i pomoći roditeljima i djeci u održavanju mentalnog zdravlja. Udruženje "Naša djeca" Sarajevo uradilo je program očuvanja mentalnog zdravlja putem vježbi koje mogu raditi roditelji sa djecom u kućnim prostorima. Vježbe se mogu vidjeti na web stranici www.kidsarebored.org.

● Mjera 5.4. Edukacija o zdravoj prehrani i zdravstvenim načinima života i pretilosti djece

U okviru obilježavanja Dječije nedjelje u predškolskim ustanovama i školama realiziraju se različita predavanja. S obzirom na pandemiju i uopće promijenjeni način obrazovnog programa u 2020. godini ne možemo se pohvaliti nekom posebnom brigom i edukacijom o prehrani i zdravim stilovima života.

Projekt "Zdravo odrastanje" koji realizira IPD, pravni nasljednik Asocijacije XY, radi na unapređenju edukativnih sadržaja iz oblasti zdravlja i zdravih životnih stilova u obrazovnom sistemu sa ciljem zaštite i očuvanja zdravlja svih građana u BiH, posebno djece i mladih. Proizvod programa je priručnik "Zdravo odrastanje" u koji su uvrštene teme o zdravoj ishrani i zdravim načinima života djece. Edukacija se realizira u vrtićima JU "Djeca Sarajeva".

Preporuka: Potrebno je ubuduće više raditi na edukativnim programima za djecu i mlade kroz obrazovni i zdravstveni sistem, kao i različitim programima na TV i radioemisijama i većem uključivanju NVO-a.

● Mjera 5.5. Edukacija o štetnosti pušenja, konzumiranje alkohola, droga i HIV/AIDS-a

Aktivnosti na realizaciji ove mjere obuhvaćene su aktivnostima koje se realiziraju u okviru Četvrtne policijske uprave u *Mjerama 2.1. i 2.3.*

Preporuka: U narednom periodu u realizaciju ove mjere trebaju se više uključiti NVO-i sa projektima na naznačene teme. Općina Novi Grad Sarajevo u javnim pozivima koje objavljuje za sufinansiranje NVO-a treba naznačiti da će se prioritet dati projektima koji prate mjere iz Akcionog plana što bi značajno doprinijelo većem obimu realizacije planiranih mjera kao i kvalitetu.

● Mjera 5.7. Prevencija i briga za djecu oboljelih od teških oboljenja

Preventivne mjere se preduzimaju organizovanjem sistematskih pregleda djece. Liječenje se prati u okviru rada savjetovališta na Pedijatrijskoj klinici. Multidisciplinarni pristup u liječenju teško oboljele djece je veoma važan.

Udruženje "Srce za djecu" radi i brine o djeci te omogućava boravak roditelja sa djecom u toku njihovog liječenja.

Izuzetno je važno da teško oboljela djeca trebaju imati adekvatno liječenje u zemlji. Ukoliko za to ne postoje uslovi, potrebno je za svu djecu obezbijediti zdravstvenu pomoć u zdravstvenim centrima van BiH.

Specifični cilj 6: Zdravstveni nadzor nad ustanovama i objektima u kojima borave djeca

● Mjera 6.1. Zdravstveni nadzor na ustanovama i objektima u kojima borave djeca

Aktivnosti koje se provode u cilju zdravstvenog nadzora nad djecom u objektima u kojima borave djeca se provode kontinuirano od strane Sanitarne inspekcije KS-a i u skladu sa preporukama Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo.

● Mjera 6.2 i 6.3. Aktivnosti na primjeni Zakona o zabrani pušenja i točenja alkohola i Mjera 6.3. Pojačana kontrola rada kladionica

U izvještajnom periodu nismo uspjeli dobiti informacije od inspeksijskih službi, ali se dio ovih mjera prati i kroz aktivnosti Četvrte policijske upave – Mjera 2.1.

U Strategiji razvoja Općine Novi Grad Sarajevo za period 2014.–2020. godina kao strateški cilj 4. je očuvanje i zaštita okoliša, efikasno upravljanje energijom, zaštita prirode, očuvanje i unapređenje kvaliteta okoliša. Kada je riječ o sigurnosti i zaštiti djece koja žive u općini Novi Grad Sarajevo, Četvrta policijska uprava provodi potrebne aktivnosti koje doprinose sigurnosti i zaštiti djece.

Strateški cilj: Obezbijediti uslove za siguran i zdrav život djece u općini

Specifični cilj 1: Programi i akcije za poboljšanje kvaliteta života djece i okoliša u Općini

● **Mjera 1.1. Akcije za zdrav okoliš predviđene lokalnim ekološkim planom LEAP u kojima sudjeluju djeca**

U cilju realizacije smjernica iz Akcionog plana za očuvanje okoliša i poboljšanja kvaliteta života i zdravlja svih građana, a posebno djece na lokalnom nivou, važno je poduzeti sve mjere koje će smanjiti koncentraciju lebdećih čestica u mjeri koja ozbiljno narušava zdravlje ljudi, obezbijediti čistu i pitku vodu, edukaciju svih o značaju i očuvanju okoliša. U protekloj 2020. godini Općina Novi Grad Sarajevo je poduzela niz aktivnosti kao što je izgradnja zelenih površina i sadnja drveća. Izgrađeni su i uređeni parkovi, kao i zelene površine, a zasađeno je više od 250 različitih sadnica duž šetališta i soobračajnica.

Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo izdao je više preporuka i održao *online* predavanja za osobe koje se bave edukacijom mladih u cilju podizanja svijesti o značaju okoliša za zdravlje svih građana, a posebno djece i mladih.

● **Mjera 1.2. Aktivnosti na vodosnabdijevanju u općini**

Općina Novi Grad Sarajevo ima 122.751 stanovnika od čega je 95 posto stanovnika snabdjeveno pitkom vodom. Vodosnabdijevanje je dobro riješeno u 28 mjesnih zajednica. U cilju poboljšanja vodosnabdijevanja, Općina Novi Grad Sarajevo svake godine izdvaja određena sredstva za izgradnju vodovodne mreže u dijelovima koji imaju problem snabdijevanja sa pitkom vodom.

● **Mjera 1.3. Aktivnosti na razvoju kanalizacione mreže**

Zbog velikog broja privatnih stambenih objekata koji su neplanski građeni, postoji veliki problem sa kanalizacionom mrežom. U potpunosti je riješena kanalizaciona mreža u objektima kolektivnog stanovanja koji čine najveći broj domaćinstava. Određeni broj domaćinstava nema kanalizacionu mrežu, nego improvizovane septičke jame. Kao i u prethodnoj mjeri, Općina Novi Grad Sarajevo radi na izgradnji kanalizacione mreže kojom će biti obuhvaćena sva domaćinstva. Izgradnja adekvatne kanalizacione mreže doprinosi očuvanju okolišne sredine.

● **Mjera 1.4. Aktivnosti na povećanju kvaliteta zraka**

U vremenu velikih globalnih izazova i klimatskih promjena, zagađenost zraka je sve veća. Kvalitet zraka je narušen visokim koncentracijama lebdećih čestica, frekvencijom tranzitnog i lokalnog saobraćaja, te upotrebom čvrstih goriva, u mjeri koja ozbiljno narušava zdravlje ljudi, a posebno ranjivih grupa kao što su djeca.

U cilju poboljšanja situacije Općina poduzima različite mjere kao što je sadnja više od 200 različitih sadnica u gradu duž saobraćajnica i u okolini grada. Što više šume i zelenila apsorbirat će negativne čestice i učiniti zrak čistijim. Također je važno određenim podsticajnim mjerama smanjiti količinu zagađivača zbog upotrebe čvrstog goriva pri zagrijavanju kuća. Utopljanje zgrada i kuća znatno utiče na smanjenje količine energenata za zagrijavanje prostora, što ima efekte na poboljšanje kvaliteta zraka posebno u zimskom periodu.

Općina Novi Grad Sarajevo podržava NVO-e i sportske klubove koji se bave zimskim sportovima kao što je skijanje, sankanje i drugo da svoje aktivnosti intenziviraju u periodu kada je kvalitet zraka u gradu nezavoljavajući posebno zimi.

● Mjera 1.5. Ekološke aktivnosti na upoznavanju i očuvanju prirodnog okoliša u lokalnoj zajednici

U izvještajnom periodu realizovano je više različitih edukativnih programa prilagođenih epidemiološkoj situaciji, a namijenjenim različitim ciljnim grupama. U okviru nastavnog plana i programa rada obrađene su određene tematske cjeline na teme očuvanja životne sredine. Zbog COVID-19 epidemije aktivnosti nevladinih organizacija su znatno smanjene ili uz pomoć društvenih platformi realizirane su neke aktivnosti.

Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo objavio je nekoliko *online* prezentacija na teme: "Plastična ambalaža i njen uticaj na okolinu", "Preporuke za građane u sezoni grijanja".

● Mjera 1.6. Organizirati proljetno čišćenje prikupljanja otpada i sadnju drveća i drugog zelenila u općini

● Mjera 1.7. Akcije uređenja okoliša i učešće djece u akciji "Let's Do it"

Zbog pojačanih epidemioloških mjera COVID-19 u izvještajnom periodu nije bilo organiziranih aktivnosti za navedene mjere.

● Mjera 1.8. Programi aktivnosti kojima se štite djeca od pasivnog pušenja (edukativni materijali i radionice)

Za ovaj Izvještaj nismo mogli obezbijediti adekvatne informacije. Kontaktirali smo Udruženje za borbu protiv alkoholizma i drugih narkotika i dobili informaciju da udruženje nije aktivno niti se provode bilo kakve edukativne radionice po pitanju štetnosti aktivnog i pasivnog pušenja. U narednom periodu ova tema treba da bude zastupljena u aktivnostima NVO-a koji realiziraju aktivnosti na općini Novi Grad Sarajevo.

REALIZACIJA AKCIONOG PLANA ZA DJECU OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO U OKVIRU ČETVIRTE POLICIJSKE UPRAVE

Radeći na realizaciji Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad, Četvrta policijska uprava, Policijska stanica Novi Grad kroz realizaciju svakodnevnih zadataka poduzeli su i aktivnosti u svrhu ostvarenja zadatih ciljeva prema Akcionom planu. S tim u vezi realizovane su sljedeće aktivnosti:

Strateški cilj 1: Zaštita djece i porodica u Općini Novi Grad Sarajevo

Mjera 1.1. i 1.2. obrađene su u okviru Specifičnog cilja Zaštita djece bez roditeljskog staranja u okviru aktivnosti koje provodi Centar za socijalni rad Općine Novi Grad Sarajevo.

● Mjera 1.3. Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licima

Aktivnosti Četvrte policijske uprave iz segmenta starateljstva nad maloljetnim licem ogleda se u vidu pružanja asistencije nadležnom kantonalnom Centru za socijalni rad i kroz kontinuirane obilaskе SOS Dječijeg sela kao ustanove za smještaj djece bez roditeljske skrbi.

Strateški cilj 1: Zaštita djece i porodica u općini Novi Grad Sarajevo				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
1.3.	Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licem	Kantonalni Centar za socijalni rad i MUP Novi Grad	Mart – Decembar 2020.	00 slučaj

Specifični cilj 3: Zaštita i jačanje djece ugrožene porodičnim prilikama u općini Novi Grad Sarajevo

● Mjera 3.2 Aktivnosti na razvoju vršenja roditeljskih dužnosti

U cilju zaštite djece unutar porodice u toku mjeseca juna 2020. godine, zbog nasilja u porodici nad malodobnim sinom od strane roditelja, koje je prijavljeno u Odjeljenju kriminalističke policije

Četvrte policijske uprave, dijete je od strane nadležnog Centra za socijalni rad smješteno u sigurnu kuću.

U toku mjeseca oktobra 2020. godine, zbog nasilja u porodici od strane roditelja nad malodobnom djecom, koje je prijavljeno u Odjeljenju kriminalističke policije Četvrte policijske uprave, ista su od strane nadležnog Centra za socijalni rad smještena kod nane.

U toku mjeseca decembra 2020. godine, zbog nasilja u porodici od strane nane nad malodobnim unukom, koje je prijavljeno u Odjeljenju kriminalističke policije Četvrte policijske uprave, isti je od strane nadležnog Centra za socijalni rad smješten u dom "Bjelave".

Pored navednih slučajeva, u cilju zaštite djece izrečeno je pet prekršajnih sankcija prema roditeljima. Roditelji su sankcionisani zbog propuštanja dužne brige, staranja nad malodobnim licima".

Specifični cilj 3 : Zaštita i jačanje djece ugrožene u porodičnim prilikama u općini

R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
3.2.	Aktivnost na razvoju vršenja roditeljskih dužnosti	Kantonalni Centar za socijalni rad, MUP	Mart – Decembar 2020.	03 slučaj 02 roditelja 01 nana 05 prekršajnih sankcija

Specifični cilj 2: Mjere protiv zloupotrebe alkohola i psihotropnih supstanci:

● Mjera 2.1. Mjere zabrane prodaje alkohola i psihotropnih supstanci u blizini škola

Policijski službenici Četvrte policijske uprave na području općine Novi Grad kontinuirano rade na sprečavanju upotrebe, odnosno zloupotrebe psihotropnih supstanci i sprečavanju krivičnih djela iz oblasti krivičnih djela protiv zdravlja ljudi sa posebnim akcentom na krivična djela posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga i neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga.

Za izvještajni period mart – decembar 2020. godina, istražitelji odjeljenja kriminalističke policije lišili su slobode 39 lica koja su zatečena pri izvršenju krivičnih djela i od kojih su oduzeta narkotička sredstva, dok je nakon izvršenih istražnih radnji – vještačenja prema Kantonalnom tužilaštvu upućeno 50 izvještaja o učinjenom krivičnom djelu, a među navedenim izvještajima se nalaze i djela počinjena i u ranijem periodu zbog čekanja nalaza vještačenja pronađenih psihotropnih supstanci.

Pored već preduzetih mjera u vezi sa sprečavanjem upotrebe narkotičkih sredstava, policijski službenici represivno su djelovali u cilju sprečavanja konzumiranja alkohola na javnom mjestu. Zbog ove vrste prekršaja učionicima je uručen 41 prekršajni nalog.

Specifični cilj 2: Mjere protiv zloupotrebe alkohola i psihotropnih supstanci

R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
2.2.	Akcija prevencije zloupotrebe narkotika	Policijski službenici IV PU i Istražitelji OKP-a	Mart – decembar 2020.	policijski službenici i istražitelji OKP-a IV PU
2.3.	Aktivnosti na sprečavanju zloupotrebe opojnih sredstava	Istražitelji OKP-a	Mart – decembar 2020.	39 izvršilaca krivičnih djela 50 izvještaja
2.4.	Akcija prevencije konzumiranja alkohola	Policijski službenici	Mart – decembar 2020.	41 slučaj, 41 izvršilac

Specifični cilj 3: Sigurnosne mjere za djecu u saobraćaju

● Mjera 3.1. Preventivne mjere u signalizaciji, postavljanju saobraćajnih znakova, prepreka, pješačkih staza u blizini objekata u kojima borave djeca

Saradnja sa lokalnom zajednicom predstavlja bitan segment rada policije u zajednici. Shodno ostvarenoj saradnji, policijska uprava je na osnovu dobivenih informacija u cilju poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja na putevima ostvarila saradnju sa nadležnim institucijama.

● Mjera 3.2. Mjere koje se poduzimaju za kretanje invalidne djece i druge djece sa poteškoćama u razvoju

Policijski službenici na nivou ove uprave uz angažman "Pauk službe" izvršili uklanjanje nepropisno parkiranih vozila ispred škola, ulaza, požarnih puteva, pješačkih zona, trotoara i drugih javnih površina. Za vrijeme akcije uklonjeno je jedanaest vozila, izdato deset prekršajnih naloga, čime se omogućilo nesmetano kretanje pješaka i osoba sa invaliditetom na trotoarima.

● Mjera 3.3. Prevencija saobraćajnih nesreća sa učešćem djece

Tokom perioda mart - decembar 2020. godine u saobraćajnim nezgodama koje su se dogodile na području općine Novi Grad, 13 učesnika starosne dobi od 0 do 18 godina zadobilo je povrede, dok u istom periodu nije zabilježen niti jedan slučaj nasilne smrti djece. U odnosu na 2019. godinu u kojoj je prilikom saobraćajnih nezgoda povrijeđeno 28 malodobnih lica, jasno je da je došlo do smanjenja broja povrijeđenih malodobnih lica i to za 462 %. Shodno toj činjenici, Četvrta policijska uprava je sačinila plan pojačanih mjera i radnji na održavanju povoljnog stanja sigurnosti saobraćaja na području Policijske stanice Novi Grad, Policijske stanice Dobrinja i Policijskog odjeljenja Rajlovac u kojem je detaljno analizirano stanje saobraćaja uz sagledavanje kompletne problematike koja se odnosi na uzroke saobraćajnih nezgoda. Najviše saobraćajnih nezgoda dogodilo se u ulicama Safeta Zajke, Safeta Hadžića, Želimira Vidovića Kelija, "A" transversala, Džemala Bijedića i Bulevar Meše Selimovića. Na spomenutim lokacijama usmjerene su aktivnosti policijskih službenika na kontrolu vozača i vozila sa posebnim akcentom na kontrolu brzine, upravljanje vozilom pod dejstvom alkohola, upravljanje vozilom prije sticanja prava na upravljanje, upravljanje neregistrovanim vozilima i drugim prekršajnim propisima Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

Da bi se uticalo na smanjenje broja saobraćajnih nezgoda, ali i veći stepen zaštite djece u saobraćaju, za učenike prvih razreda realizovan je projekat "Djeca u saobraćaju". Projekt je obuhvatio učenike prvih razreda osnovnih škola sa područja općine Novi Grad. Izvršena je edukacija 710 učenika koji su upoznati sa osnovnim pravilima u saobraćaju kada je u pitanju kretanje pješaka, prelazak preko saobraćajnica sa i bez postavljene saobraćajne svjetlosne signalizacije. Osim učenika, tokom održavanja radionica bili su prisutni i učitelji. Tokom mjeseca septembra i oktobra u školskoj 2019/2020. godini, nastavljena je realizacija iste aktivnosti koja je ovoga puta obuhvatila 202 učenika I razreda, koji su zajedno sa svojim učiteljima upoznati sa osnovnim pravilima u saobraćaju, sa posebnim akcentom na kretanje djece kao pješaka, prelazak preko saobraćajnica sa svjetlosnom signalizacijom ili bez, kao i pravila zaštite kada je u pitanju igra, vožnja bicikla, romobila i koturaljki.

U pogledu represivnih mjera, Policijska uprava izdala je 608 prekršajnih naloga vozačima koji su parkirali vozila na mjestima predviđenim za parkiranje vozila invalidnih osoba.

Specifični cilj 3: Sigurnosne mjere za djecu u saobraćaju				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
3.1.	Preventivne mjere u signalizaciji i izradi te postavljanje saobraćajnih znakova, prepreka, pješačkih staza u blizini objekata u kojim borave djeca	Policijska, općinske službe	Mart – Decembar 2020.	00 zahtjev
3.2.	Mjere koje se poduzimaju za kretanje invalidne djece i druge djece sa poteškoćama u razvoju	Policijska, KJKP"Rad"	Mart – Decembar 2020.	10 vozila, 10 vozača, 608 prekršajnih naloga
3.3.	Prevenција saobraćajnih nezgoda sa učešćem djece	Policijska, škola	Mart – Decembar 2020.	01 kampanja 01 projekt 1.620 učenika 47 učitelja
3.4.	Prevenција nasilne smrti djece od 0 do 18 godina u općini	Policijska	Mart – Decembar 2020.	Nije zabilježen nijedan slučaj

Specifični cilj 4: Zaštita djece od mina i drugih eksplozivnih naprava

Mjera 4.2. Programi za djecu o opasnosti od mina

U navedenom izvještajnom periodu nije bilo edukacije za učenike osnovnih i srednjih škola kada je u pitanju štetnost minsko-eksplozivnih sredstava u okruženju te načinu reagovanja u slučaju uočavanja eksplozivnih sredstava, s obzirom na trenutnu situaciju kako u svijetu tako i u BiH kada je u pitanju pandemija COVID-19, s obzirom da se nastava odvijala *online*. Odmah nakon normalizacije stanja, odnosno poboljšanja situacije kada je u pitanju pandemija COVID-19, policijski službenici će uz saradnju sa drugim organima organizovati edukaciju učenika po navedenom pitanju.

Pored preventivnih mjera koje je poduzela Četvrta policijska uprava na sprečavanju upotrebe pirotehničkih sredstava, ostvareni su rezultati ove policijske uprave i na polju represivnog djelovanja. Tako je tokom mjeseci mart – decembar 2020. godina, na području Četvrte policijske

uprave sprovedena planska akcija suzbijanja upotrebe i prodaje pirotehničkih sredstava. U toku akcije podneseno je pet zahtjeva prema nadležnom sudu za izvršioce ove vrste prekršaja, odnosno lica koja su vršila nelegalnu prodaju pirotehničkih sredstava, a od ovih lica oduzeto je 4.434 komada različitih pirotehničkih sredstava.

Specifični cilj 4: Zaštita djece od mina i drugih eksplozivnih naprava				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
4.1.	Program za djecu od opasnosti od mina	Policijska, učenici osnovnih i srednjih škola	Mart – Decembar 2020.	00 projekata
4.2.	Policijska u zajednici, edukacija o opasnosti od minsko-eksplozivnih sredstava u zajednici	Policijska, EUFOR – Lot tim	Mart – Decembar 2020.	00 projekata
4.3.	"Budi siguran bez petardi" –Opasnosti od posljedica zloupotrebe petardi preventivne mjere	Policijska, škola, učenici, OKP	Mart – Decembar 2020.	00 projekata
4.4.	"Budi siguran bez petardi" –Opasnosti od posljedica zloupotrebe petardi represivne mjere	Policijska, OKP	Mart – Decembar 2020.	05 izvršilaca 05 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka 4.434 komada oduzetih pirotehničkih sredstava

Specifični cilj 5: Postupanje sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

Mjera 5.1. Primjena posebnih pravila u skladu sa zakonom

Policijski službenici Odjeljenja kriminalističke policije Četvrte policijske uprave u radu sa maloljetnicima postupaju prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Mjera 5.2. Rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom

Kada je u pitanju primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, policijski službenici Odjeljenja kriminalističke policije prilikom obavljanja poslova i zadataka postupaju po navedenom zakonu, a isti posjeduju i odgovarajuće certifikate neophodne za rad sa maloljetnicima.

Mjera 5.3. Stanje prestupništva kod maloljetnika

Tokom izvještajnog perioda, 11 maloljetnika evidentirani su kao izvršioци krivičnih djela te su nadležnom Sudu za ta lica dostavljeni izvještaji o počinjenju krivičnog djela. Jedno od težih krivičnih djela koje je počinio maloljetnik, prijavljeno u Odjeljenju kriminalističke policije Četvrte policijske

uprave, krivično je djelo spolnog odnosa sa djetetom. Policijska uprava ne raspolaže podatkom o izrečenim disciplinskim mjerama i mjerama pojačanog nadzora.

Specifični cilj 5: Postupanje s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
5.1.	Primjena posebnih pravila u skladu sa zakonom	Policija, tužilac za maloljetnike, sudija za maloljetnike, roditelji, Centar za socijalni rad	Mart – Decembar 2020.	Saslušanje od strane certificiranih osoba, roditelja – socijalnog radnika, advokata
5.2.	Rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom	Policija i VSTV	Mart – Decembar 2020.	Nije bilo
5.3.	Stanje prestupništva kod maloljetnika	Policija – Odjeljenje kriminalističke policije	Mart – Decembar 2020.	11 izvršilaca KD-a
5.4.	Mjere koje se provode prema maloljetnicima u sukobu sa zakonom – međusektorska saradnja	Policija, Sud	Mart – Decembar 2020.	Nije izrečena niti jedna mjera pojačanog nadzora niti disciplinske mjere

Specifični cilj 6: Doprinos policije integraciji djece sa poteškoćama u razvoju u lokalnoj zajednici

Mjera 6.1. Saradnja sa NVO-om "Oaza", podrška i obezbjeđenje u nesmetanom kretanju djece sa posebnim potrebama

U okviru djelovanja rada policije u zajednici kao bitan segment navodi se saradnja sa nevladinim organizacijama. Svake godine tradicionalno za djecu sa poteškoćama u razvoju na području općine Novi Grad organizuje se sportska olimpijada. U mjesecu oktobru tačnije 01. 10. i 02. 10. 2020. godine u Centru "Safet Zajko", naselje Halilovići, općina Novi Grad, Sarajevo, i dvorani "Ramiz Salčin", ulica Semira Frašte broj 21, općina Novi Grad Sarajevo, održane su "Sportske igre Oaze" i Specijalne olimpijade BiH za osobe sa višestrukim smetanjama. Policija kao partner u organizaciji ovog takmičenja dala je svoj doprinos u smislu sigurnog i bezbjednog održavanja takmičenja, te omogućila svim takmičarima siguran boravak na našem području. Prisutnih takmičara za oba naprijed navedena dana bilo je oko 100, koji su se takmičili u različitim sportskim disciplinama.

Cjelokupno takmičenje proteklo je uredno i bez problema.

Mjera 6.2. Međunarodna manifestacija "Sportske igre Oaze"

Pored preventivnih mjera, poduzete su i represivne mjere za učesnike u saobraćaju koji ne poštuju znakove pristupačnosti. U saradnji sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo, policijski službenici su vršili pojačanu kontrolu obilježenih parking mjesta za osobe sa invaliditetom, a sve sa ciljem obezbjeđenja nesmetanog kretanja i pristupa osoba sa poteškoćama u razvoju.

Tokom pojačane kontrole izdata su 224 (dvije stotine dvadeset i četiri) prekršajna naloga za nepropisno parkiranje vozila na mjestima predviđenim za osobe sa invaliditetom. Policijski službenici će i u narednom periodu nastaviti rad po ovoj problematici.

Specifični cilj 6: Doprinos policije integraciji djece s teškoćama u razvoju				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
6.1.	Saradnja s NVO-om "Oaza", svakodnevna podrška i obezbjeđenje u nesmetanom kretanju djece s posebnim potrebama u općini	Policija, NVO, korisnici	Mart – Decembar 2020.	224 prekršajna naloga
6.2.	Međunarodna manifestacija "Sportske igre Oaze"	Policija, učesnici igara	Mart – Decembar 2020.	01 aktivnost 100 učesnika

Specifični cilj 7: Prevencija maloljetničkog prestupništva

Mjera 7.1. Aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva

Kroz svakodnevne aktivnosti kontinuirano i permanentno poduzeto je niz aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva kao društveno neprihvatljive pojave među mladim. Tako su u osnovnim školama na području općine Novi Grad realizovane edukativne radionice na temu "Zloupotreba korištenja društvenih mreža", "Djeca u saobraćaju", "Cyber bullying" i "Lopov uvijek bude otkriven". Svi navedeni projekti se nastavljaju realizovati i u školskoj 2020/2021. godini.

- U školskoj godini 2019/2020., tačnije periodu mart - decembar 2020. godina, za učenike sedmog razreda Osnovne škole "Džemaludin Čaušević" održana je edukativna radionica na temu "Zloupotreba korištenja društvenih mreža". Radionica je realizovana kroz jedan nastavni čas putem *online* platforme "Office 365", gdje su učenici upoznati sa zloupotrebom interneta u seksualne svrhe, te zakonskim tretiranjem ove neprihvatljive pojave, kao i opasnostima koje proizilaze iz navedenog. Projektom je obuhvaćeno 18 učenika uz prisustvo nastavnika i pedagoga.
- U navedenom periodu za učenike Osnovne škole "Osman Nakaš", OŠ "Meša Selimović", OŠ "Aneks", za učenike prvih razreda u školskom dvorištu navedenih škola, te prostorijama OŠ "Marif", uz poštivanje naloženih epidemioških mjera, održana je radionica na temu "Djeca u saobraćaju" kojom su obuhvaćena 202 učenika. Cilj radionice bio je upoznati učenike sa osnovnim pravilima iz oblasti saobraćaja, prelazak preko ulice regulisane saobraćajnim znakom - semaforom, prelaz preko pješačkog prelaza, kretanje trotoarom, kretanje kada nema trotoara, te gdje se sigurno i bezbjedno igrati. Učenici i nastavno osoblje izrazili su zadovoljstvo na obrađenu temu, te dogovorili nastavak saradnje u smislu dalje realizacije projekta.
- U istom vremenskom periodu realizovan je i projekat pod nazivom "Lopov uvijek bude otkriven". S obzirom na trenutnu situaciju u vezi sa pandemijom COVID-19, jedan dio projekta je realizovan putem edukacije u školama, a drugi dio nakon pogoršanja epidemiološke situacije održan je putem *online* platforme "Office 365". Ovim projektom obuhvaćeno je 190 učenika šestih razreda OŠ "Aneks", OŠ "Džemaludin Čaušević", OŠ "6. mart", OŠ "Zaim Kolar", OŠ "9. maj", OŠ "Osman Nakaš" i OŠ "Fatima Gunić". Cilj projekta je upoznati maloljetnike o pojmu krivičnog djela sa posebnim osvrtom na krivična djela krađe i džepne krađe, te dati jasnu poruku da se nezakonito ponašanje ne isplati.

Pored preventivnog rada sa djecom, važnu ulogu u ostvarenju sigurnog okruženja za djecu čini i saradnja sa roditeljima. Stoga je u mjesecu decembru u OŠ "Džemaludin Čaušević", učenicima VII razreda, održana *online* edukacija putem platforme "Office 365" na temu "Cyber bullying". Navedenoj edukaciji prisustvovala su 23 učenika. Tom prilikom su učenici upoznati sa posljedicama koje mogu proizaći iz *cyber* nasilja.

Specifični cilj 7: Prevencija maloljetničkog prestupništva				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
7.1.	Aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva	Policija, škola, učenici, roditelji	Mart – Decembar 2020.	04 projekta 1.162 učenika 16 nastavnika 16 pedagoga
7.2.	Dani otvorenih vrata policije	Policija, škola	Mart – Decembar 2020.	Nije bilo posjete s obzirom na pandemiju COVID-19

Specifični cilj 8: Sigurnost djece u porodici, školi i lokalnoj zajednici

Sigurnost djece na području općine Novi Grad smatra se jednim od prioritarnih zadataka policijskih službenika Četvrte policijske uprave. Sve škole sa područja Kantona Sarajevo postupaju po "Protokolu u slučaju nasilja" koji je potpisan između Ministarstva obrazovanja KS-a i policije. Prema ovom protokolu, školama su date direktne smjernice kako reagovati kada saznaju da je izvršen bilo koji oblik nasilja, bilo da je maloljetnik izvršilac ili žrtva. Shodno tom protokolu, škole ali i druge javne ustanove imaju obavezu prijavljivanja nasilja.

Mjera 8.1. Programi za sprečavanje nasilja nad djecom u porodici, školi, ulici

U odjeljenju Kriminalističke policije Četvrte policijske uprave za izvještajni period, u tri slučaja je prijavljeno nasilje nad djecom od strane porodice, te je izvršiocima krivičnog djela izrečena zaštitna mjera. U cilju sprečavanja ove pojave policajci u zajednici zaduženi za rad sa djecom potenciraju na važnosti prijavljivanja nasilja te načinima na koji se to može učiniti.

Mjera 8.2. Aktivnosti na održavanju prostora za bezbjedan boravak i igru djece

Aktivnosti na održavanju prostora za bezbjedan boravak i igru djece nije u nadležnosti Četvrte policijske uprave Novi Grad Sarajevo. Održavanje parkova i drugih prostora za boravak i igru djece je u nadležnosti dva javna preduzeća i to: za jedan broj prostora zaduženo je i odgovorno JKP "Park", a za drugi dio prostora koji je izgradila Općina Novi Grad Sarajevo zaduženo je i odgovorno JP "Lokom" Sarajevo.

Mjera 8.3. Programi za sprečavanje nasilja na sportskim događajima i očuvanju društvene imovine

Sigurno okruženje za svako dijete na području općine Novi Grad je ono okruženje u kojem dijete može imati bezbjedan boravak i igru. Upravo zbog toga kroz svoje svakodnevne aktivnosti policijski službenici imaju uvršten i konkretan zadatak u smislu obilaska i nadzora nad dječijim igralištima. O izvršenim obilascima policijski službenici sačinjavaju posebne službene izvještaje. Tokom perioda mart - decembar 2020. godina na području Četvrte policijske uprave evidentiran je jedan slučaj nasilja u toku mjeseca juna 2020. godine, kada su NN lica na dječijem igralištu, u ulici Adema Buće do broja 39, općina Novi Grad Sarajevo, oštetila zaštitnu ogradu oko igrališta, povadili ploče, te polomili tobogane i ljuljaške. U mjesecu aprilu 2020. godine, na dječijem igralištu, u ulici Trg ZAVNOBiH-a do broja 24, općina Novi Grad, usljed igre na spomenutom igralištu, jedno dijete je upalo u otvoreni šaht sa vodom. Brzom reakcijom prisutnih građana dijete je spašeno iz šahta, a u kontaktu sa majkom ista je izjavila da dijete nema povreda, ali da će dijete iz preventivnih razloga odvesti kod ljekara, iz razloga da se nije napilo vode iz šahta. U vezi sa naprijed navedenim intervenisala je ekipa Civilne zaštite Novi Grad, koji su osigurali i zaštitili lice mjesta sa sigurnosnom trakom za upozorenje te velikim betonskim blokom. Tokom obilaska kroz redovne poslove, policijski službenici su sačinili 79 službenih izvještaja.

Specifični cilj 8: Sigurnost djece u porodici, školi i lokalnoj zajednici				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
8.1.	Program za sprečavanje nasilja nad djecom u porodici, školi, ulici	Škola, policija, roditelji	Mart – Decembar 2020.	03 slučaj
8.3.	Program za sprečavanje nasilja na sportskim događajima i očuvanju društvene imovine	Policija, škola, sportska društva	Mart – Decembar 2020.	Nije evidentiran niti jedan slučaj nasilja na sportskim terenima
8.4.	Vršiti povremeni nadzor nad igralištima i parkovima	Policija, Općina	Mart – Decembar 2020.	Svakodnevni obilasci 79 izvještaja o obilasku 02 slučaja

U izvještajnom periodu Četvrta policijska uprava realizovala je aktivnosti poduzete u skladu sa postavljenim mjerama iz Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad shodno potrebama lokalne zajednice. U izvještajnom periodu okolnosti su bile specifične s obzirom na pandemiju COVID-19. Policijska uprava Novi Grad će i u narednom period planirati i sprovesti aktivnosti na polju preventivnog i represivnog djelovanja, ali i jačanja saradnje sa lokalnom zajednicom u svrhu postizanja cilja u smislu stvaranja sigurnog okruženja za svako dijete.

NEVLADINE ORGANIZACIJE

Volontersko iskustvo u nevladinim organizacijama prva je stepenica aktivizma unutar kojega možemo biti pokretači promjena, ali i unutar kojeg možemo steći različita iskustva i razviti različite vještine. Djelovanje i rad nevladinih organizacija je važan segment u ukupnim društvenim procesima koji se odvijaju na svim nivoima. Djelovanje i rezultati rada NVO-a u različitim projektima mogu biti korektivni faktor vladinim institucijama u jačanju društvenih resursa i servisa koji doprinose unapređenju stanja u različitim oblastima od interesa i zaštite djece.

Strateški cilj: Unaprijediti dijalog i saradnju Općine sa NVO-ima kada je riječ o unapređenju brige o djeci i mladima i realizaciji AP-a za djecu ONGS

Specifični cilj 1: Obezbijediti podršku za razvoj i održivost NVO-a koji rade s djecom i za djecu

● **Mjera 1.1. Pružiti podršku NVO-ima kroz ustupanje prostora za rad uz olakšice za troškove rente i sufinansiranje projekata za lokalnu zajednicu od interesa**

Općina Novi Grad Sarajevo je opredijeljena i već tradicionalno pruža podršku organizacijama i udruženjima koje se bave brigom o djeci, ne samo u iznalaženju prostora i ustupanju istih na korištenje nego materijalnim izdvajanjima za sufinansiranje projekata od značaja za lokalnu zajednicu. U cilju stalnog unapređenja kvaliteta, resursa i potreba NVO-a Općina Novi Grad Sarajevo u partnerstvu s istim realizira projekte koji su u skladu sa strateškim ciljevima Općine Novi Grad Sarajevo. Realizacija ovih projekata u konačnici doprinosi boljoj saradnji sa NVO-ima u zajedničkom djelovanju ka stvaranju boljeg i ugodnijeg ambijenta za najmlađe stanovnike općine.

● **Mjera 1.2. Povećati sredstva za neposredan rad sa djecom, projekte koji prate potrebe djece u zajednici i koji donose pozitivne promjene brige o djeci i mladima te doprinose realizaciji AP-a za djecu ONGS**

U cilju realizacije ove mjere u 2020. godini otežavajuća okolnost je bila proglašeno stanje pandemije te su aktivnosti i nevladinog sektora bile ograničene propisanim mjerama zaštite od koronavirusa. Ipak i u takvim okolnostima, kada se rad većine odvijao putem različitih platformi bez okupljanja i direktnih kontakata, Općina Novi Grad se opredijelila da sačuva i olakša opstanak udruženja koja u skladu sa propisanim mjerama realizuju aktivnosti. Sredstva planirana za NVO-e dodijeljena su udruženjima u umanjenom iznosu u odnosu na prethodnu godinu. Sufinansirani su projekti NVO-a koji se bave brigom o djeci i to iz oblasti:

- **sporta** – 39 projekata od kojih su neki projekti isključivo za djecu sa poteškoćama i invaliditetom, ili za djecu lošijeg socijalnog statusa,
- **kultura i umjetnost** – pet projekata,
- **obrazovanje** – tri projekta,

- **zdravstvena zaštita** – jedan projekat,
- **okoliš** – dva projekta,
- **mladi i volonteri** – jedan projekat.

Za 51 odobreni projekat, čijom realizacijom se direktno utiče na poboljšanje uslova života djece, izdvojena su sredstva u iznosu od **89.000 KM ili 80,1** posto od ukupno planiranih sredstava za NVO-e.

Od projekata humanitarnog karaktera socijalnog uključivanja osoba i djece sa poteškoćama u razvoju, odobrena su sredstva u iznosu od **64.000 KM za 16 projekata** odnosno udruženja.

Visina sredstava za nevladine organizacije planirana je budžetom, a ista se realiziraju putem javnih poziva kojim se ostavlja jednaka mogućnost svim NVO-ima da apliciraju za projekte i iste realiziraju u korist poboljšanja kvalitete života djece, mladih i ostalih stanovnika lokalne zajednice. Od ukupno dodijeljenih sredstava 64 posto se odnosi na projekte čiji su direktni korisnici djeca i mladi.

Za realizaciju projekta "Planinarska škola", koji realizira PSD "Zlatni ljiljan" sa učenicima novogradskih osnovnih škola, odobrena su sredstva u iznosu od **30.000 KM**, kao i za Centar za djecu i mlade "Ikre" u iznosu od **30.000 KM**. Kulturno-umjetničkim društvima sa područja općine koji putem sekcija djeluju u novogradskim osnovnim školama odobren je iznos od **25.000 KM**. Udruženju "Naša djeca" Sarajevo za realizaciju projekta "Grad/Općina po mjeri djeteta" odobrena su sredstva u iznosu od **10.000 KM**.

Putem analize projekata, ostvarenih rezultata, monitoringa i dostavljenih izvještaja o radu NVO-a sagledava se opravdanost podrške istim. Na osnovu tih informacija i zadovoljstva korisnika realiziranim projektima dobijamo povratne informacije koje projekte treba unapređivati i efekte čijeg djelovanja treba podsticati i pomagati u narednom periodu, a za koje postoji interes i potreba u zajednici. Dosadašnjim monitoringom evidentno je da su dodijeljena sredstva za nevladine organizacije bila iskorištena racionalno i efikasno.

Budžetom Općine Novi Grad Sarajevo planirana su i sredstva za sufinansiranje projekata za prevenciju maloljetničkog prestupništva na području općine. Putem javnog poziva da apliciraju pozvana su sportsko-rekreativna, kulturno-obrazovna i umjetnička udruženja koja se bave raznim aktivnostima u cilju fizičkog i duhovnog jačanja djece. U skladu sa uslovima iz Javnog poziva, Komisija za vrednovanje projekata izabrala je šest projekata, odnosno udruženja od devet prijavljenih. U projektima su učestvovali učenici iz 11 novogradskih osnovnih škola za čije projekte su izdvojena sredstva u iznosu od **10.000 KM**.

● Mjera 1.3. Raspisivanje poziva za neprofitabilne organizacije usmjerene na rješavanje akutnih problema i poboljšanje stanja potreba djece i mladih, posebno marginaliziranih grupa

Na osnovu Zakona o principima lokalne samouprave ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/06 i 51/09) i Statuta Općine Novi Grad Sarajevo u 2020. godini, Općina je objavila pozive za finansiranje i sufinansiranje projekata nevladinih i neprofitabilnih organizacija koje djeluju i provode aktivnosti sa korisnicima na području općine Novi Grad Sarajevo. Za finansiranje i sufinansiranje projekata budžetom Općine planirana su sredstva u iznosu od 210.000 KM. **Za projekte čijom implementacijom se poboljšavaju uslovi i potrebe djece i mladih je odobreno ukupno**

153.000 KM, što u procentu iznosi oko 73 posto od ukupno planiranih sredstava. U poređenju sa prethodnom godinom, kada nisu bile ovako izražene posljedice pandemije COVID-19, moramo naglasiti da su raspodjelom planiranih sredstava za ove projekte sredstva neznatno i uvećana. Ostali dio sredstava odnosi se na projekte koji se bave potrebama odraslih osoba.

● Mjera 1.4. Uspostaviti kvalitetnu evidenciju NVO-a koji rade s djecom

Realizacijom projekata nevladinih organizacija dijelom sufinansiranih od Općine vodi se i evidencija o zastupljenosti djece i mladih prema dobnim skupinama u realizaciji istih. Odabir NVO-a kojima se pruža finansijska podrška za provođenje projekata podrazumijeva poštovanje propisane procedure te legislative iz domena djelovanja NVO-a koji u konačnici doprinose boljem kvalitetu života i rada u lokalnoj zajednici.

● Mjera 1.5. Monitoring odobrenih projekata

Kontinuiran nadzor nad realizacijom projekata koji se finansiraju/sufinansiraju iz budžeta Općine vrši se na način obilaska udruženja kako u pripremi tako i tokom realizacije odabranog projekta, te njihovih izvještaja periodičnih i konačnih u obliku narativnih i finansijskih izvještaja o provedenim aktivnostima i namjenski utrošenim sredstvima. U skladu sa radom resorne službe na osnovu monitoringa, dostavljenih izvještaja i obrazaca, vodi se interna evidencija o predmetnoj nevladinoj organizaciji, ciljnoj grupi, broju korisnika projekata direktnih/indirektnih, postignutim rezultatom, kao i drugim relevantnim podacima koji su značajni za monitoring i evaluaciju.

● Mjera 1.6. Promovisati rad NVO-a: štampanjem informativno-promotivnih materijala za upoznavanje građana o radu NVO-a (flajeri, leci, brošure i dr.)

Tehnološkim razvojem i uvođenjem društvenih mreža i načina oglašavanja putem istih, pored štampanih informativno-promotivnih materijala građani se upoznaju o radu NVO-a i projektima koje realizuju na području općine Novi Grad Sarajevo. Ovim načinom je omogućena bolja vidljivost projekata koji su namijenjeni djeci i mladima na način bliži njihovim interesima.

Stručni tim koji radi na realizaciji i praćenju AP-a za djecu ONGS prima informacije o aktuelnim događajima koje realiziraju NVO-i a čiji su krajnji korisnici djeca i mladi.

● Mjera 1.7. Edukativno-informativni sastanci nevladinih organizacija sa članovima Stručnog tima, informacija o realizaciji projekata "GMD" i AP ONGS

U izvještajnom periodu članovi Stručnog tima dobijali su podatke od resornog odsjeka i saradnika direktno involviranih u proces rada NVO-a, praćenja i monitoringa implementacije projekata od značaja za lokalnu zajednicu i njegove konačne evaluacije. U cilju uvida u realizaciju projekata NVO-a prati se realizacija projekata, mjesto, vrijeme, broj učesnika, postignuća, ostvarenje cilja, finansijska konstrukcija projekata koji su finansirani ili sufinansirani sredstvima iz budžeta Općine u partnerstvu sa predstavnicima NVO-a. Po implementaciji NVO-i dostavljaju izvještaje sa detaljnom analizom ostvarenog i preciznim finansijskim pokazateljima. U izvještajnom periodu zbog epidemioloških mjera Stručni tim nije imao sastanke sa predstavnicima NVO-a. U narednom periodu potrebno je organizirati sastanke u formi koja će ispoštovati epidemiološke mjere.

● Mjera 1.8. Informiranje javnosti o aktivnostima NVO-a putem elektronskih medija, lokalne i kantonalne TV, pisanih medija, općinske pres-službe

U izvještajnom periodu nevladine organizacije su u interesu vlastite promocije dostavljale najave realizacije projekata informativnim sredstvima. Mnoge akcije su objavljene putem TV emisije "Hronika općina", Biltena Općine, weba i drugih društvenih mreža zastupljenih kod djece i mladih. Hronologiju realizacije projekta kao i načine obavještanja javnosti (elektronski ili pisano) o realizaciji istog NVO-i realiziraju u skladu sa svojim vlastitim programima i načinom evidencije rada.

● Mjera 1.9. Informativni pult NVO-a u Općini za promotivno-informativne materijale o radu i aktivnostima NVO-a za građane

U općinskom prostoru nalazi se informativni pult koji se koristi za informativne materijale i publikacije Općine. Udruženje "Naša djeca" Sarajevo je više puta izlagalo brošure o radu Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad. Udruženja su upoznata sa mogućnošću da određene informativne materijale o realizaciji projekata u dogovoru sa općinskim službama sa kojima saraduju mogu izložiti i na taj način upoznati javnost.

Specifični cilj 2: Razvoj centra za mlade gdje će se odvijati aktivnosti s djecom i mladima

● Mjera 2.1. Postojeće neaktivne centre ili domove dati na javni poziv za nove korisnike i nove sadržaje za djecu

U skladu sa strateškim dokumentima za period 2014.–2020. godina, Općina Novi Grad Sarajevo je obezbijedila prostore za okupljanje djece i mladih kao što su Centar za kulturu "Vila Hadžihalilovića", Kino Novi Grad Sarajevo, galerijski prostor, Dom oslobodilaca na brdu Žuč i Centar za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko". Na području općine treba istaknuti djelovanje SOS Dječijeg sela u kojem djeluje Društveni centar "Hermann Gmeiner". Slobodni prostori u okviru mjesnih zajednica nisu adekvatni i ne odgovaraju potrebama djece i mladih. U okviru mjesnih zajednica nije iskazan ni interes za eventualnom prenamjenom dijela prostora u odnosu na njihove sadašnje namjene.

U budućnosti bilo bi potrebno izanalizirati stanje prostora i po mogućnosti pokrenuti određene procese kako bi se raspoloživi prostori stavili u funkciju djece i mladih. Obnovljeni i prilagođeni prostori potrebama djece bi bili od izuzetne koristi, jer bi u neposrednoj blizini kuće djeca imala neke sadržaje i slobodno vrijeme provodila korisno.

● Mjera 2.2. Podsticati otvaranje centara za djecu i mlade od strane NVO-a

Općina Novi Grad Sarajevo putem resornih službi kontinuirano radi na obogaćivanju sadržaja za djecu, vodi brigu i djeluje u skladu sa potrebama djece i mladih, te stvara uslove i pretpostavke za njihovo kvalitetno korištenje slobodnog vremena. U izvještajnom periodu u saradnji sa općinskom službom funkcionisao je Centar za kulturu "Vila Hadžihalilovića", prostor namijenjen za potrebe djece u kojem su svi ponuđeni sadržaji bili besplatni. Centar za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko" je postao prepoznatljiv po brojnim sadržajima koji su od interesa za djecu i lokalnu zajednicu. S ciljem realizacije navedene mjere, pokrenute su aktivnosti na proširenju i adaptaciji objekta u

okviru Centra "Safet Zajko" koji će biti namijenjen za aktivnosti Centra za kulturu (učionice za rad radionica, biblioteka, čitaonica, multimedijalna sala i dr.) Lokacija i veličina objekta koji je u pripremi i njegova popunjenost u okviru ponuđenih sadržaja odredit će eventualnu potrebu za sličnim centrima manjih kapaciteta na obje strane općine.

